

Hvaler Menighetsblad

Nr. 1 - Påske 2018 - 71. årgang

Fra redaksjonen	3
Menighetsrådets leder har ordet	4
Menighetsrådet melder	5
En tydelig biskop	6
Tanker omkring et jubileum	13
Hvalers kvinnedrakt og mansndrakt	14
Under himmelbuen	18
Påskestien	20
Menighetsblad i 1948	26
Ingrid Dean	30
Glimt fra floraen på Hvaler	32
Barnesider	34
Konfirmasjonsgudstjenester 2018	36
Takk for meg	35
Ut i det blå	38
Vårdugnad på Hvaler	39
Fra kulturutvalget:	40
Påsken i kirkene våre	42
Hyggetur for Hvalers pensjonister 2018	51
Fra foreningslivet på Hvaler	52
Sorg og glede i våre kirker	53
Gudstjenesteoversikt våren 2018	53
Dette skjer på Kystmuseet Hvaler	54

Foto side 2: Ragnar Bjørck

Bildet på side 1 er malt av den russiske kunstneren Nicolay Koshelev (1840-1918)

Hvaler menighetsblad 70 år

Ragnar Bjørck

I februar i år var det 70 år siden Hvaler menighetsblad så dagens lys for første gang. Bladet var på 4 sider og ble sendt ut til alle husstandene på Hvaler.

Menighetsrådets møte 13. november 1947 som ble holdt på Kirkøy, fattet et vedtak om at Hvaler menighetsråd skulle utgi et eget menighetsblad. Til redaktør ble valgt sogneprest Reidar Mørch. Med seg i komiteen fikk han, fra Kirkøy: Astrid Nystad-Eriksen, Tordis Barth og Kristian Lilleberg. Fra Asmaløy ble lærer Tollefshaug valgt, og fra Vesterøy Olav Jacobsen. Målet var å gi bladet ut en gang hver måned i 1000 eksemplarer. Bladet ble også sendt til utflyttede hvalerfolk og til sjøfolk fra Hvaler rundt i hele verden. Det var ikke få hvalerfolk som seila både i innenriks- og i utenriksfart på den tiden.

Dette var et stort løft for en liten menighet, men heldigvis valgte de å satse på eget blad. Å trykke bladet var selvfølgelig kostbart. Kostnadene skulle dekkes inn av en «kontingent» på minimum kr 2,00 pr. år. Kontingenten skulle det etter hvert by på problemer å få inn, og flere ganger utover på 50-tallet måtte redaktøren, gjennom bladet, be folk pent om å betale hvis nedleggelse av prosjektet skulle unngås. I dag vet vi at de klarte å dra økonomien i havn og dagens utgave er i en uavbrutt rekke på 70 år. Faksimile av den første utgaven fra 1948 er gjengitt i denne utgavens midtsider.

Det er lett å tenke seg at menighetsbladet har levd i opp- og nedturer i løpet av disse 70 årene. Etter at Tore Thorkildsen overtok som sogneprest i 1981, fattet han interesse for bladet og la ned mye arbeid i å fornye innholdet, både tekst og bilder. Det er på lesten av dette bladet som dagens menighetsblad er utviklet videre. Tore Thorkildsen har også en hilsen i denne utgaven.

Dagens menighetsblad blir lagt merke til ut over Hvaler sogns grenser. Borg bispedømme kåret bladet til bispedømmets beste i 2016. Det er en hyggelig oppmuntring for redaksjonskomiteen. Men samtidig forplikter det. Borg bispedømme ønsker å ha et øye med kvalitetsutviklingen på menighetsbladene i sine menigheter. Det innebærer felles samlinger og skolering ledet av profesjonelle journalister. En av de sakene som vårt blad må endre på, er at bladet som kommer ut skal skue inn i framtiden, og ikke bakover. Tiden for å bruke mye plass på ting som har hendt er over.

Vi har god tro på at Hvaler menighetsblad fortsatt har livets rett. Med hjelp fra skriveføre bidragsyttere i hele sognet, går vi frimodig framtida i møte.

God påske.
Ragnar Bjørck

Einar Morland

Vinter på Hvaler

I vinter har et tynt snølag minnet oss om at det kan komme snø også her. Det har ellers ikke vært så mye av den sorten de 31 vintrene jeg har bodd på Hvaler. Når snøen kommer, er det noen som jubler og kler seg for aking og andre uteaktiviteter, mens andre sukker og finner frem piassavakost eller snømåke. Vinteren er den roligste tiden her ute på øyene, det er bare de mest ivrige badegjestene som kommer på besøk da. Mange sier at det er så flott å være utendørs om vinteren på Hvaler, for da blir naturopplevelsen så mye sterkere. Vi bor ved et mirakel av en fjord, der det ikke er ofte at storm og uvær hemmer livsutfoldelsen. Så det er bare å komme seg ut, for den som har lyst.

Men vinteren kan være en hviletid for mange. Da går man i hi og venter på lyset og på våren. Når dagene er mørke og nettene er lange blir lengselen etter

lyset og varmen så sterk at det nesten ikke er til å holde ut. Men så ser vi det: I dag er det litt lysere enn i går – og solen er oppe litt tidligere hver morgen. Det går rette veien! Vi kommer oss gjennom denne vinteren også! Nede i jorden ligger frø og røtter og gjør seg klare til å spire og vokse. Livskraften er så stor at den overvinner både kulde og tele og snø og is, og en dag hører vi fuglelyder og ser de første vårblomstene.

Enn om det hadde vært sommer hele tiden? Ville vi da visst å sette pris på de late soldagene som vi lengter etter om vinteren? Det er noe eget med forventningen om noe fint som skal komme, og lengselen mot en sommer som vi kan glede oss til og dikte frem på sure vinterdager. I min tid sang vi en vise av finlandsvenske Zacharias Topelius (1818-1898):

*Sov, du vesle spire ung, ennå er det vinter,
ennå sover bjørk og lyng, roser, hyasinter.
Ennå er det langt til vår,
langt til rogn i blomstring står.
Sov, du vesle spire, ennå er det vinter.*

*Himlens sol ser ned på deg, solskinnskyss den sender.
Snart blir grønt langs sti og vei, småblomst varmen kjenner.
Enn en liten solskinnsbønn:
Vesle spire, bli snart grønn!
Himlens sol ser ned på deg, solskinnskyss den sender.*

Menighetsrådet melder:

Hvaler menighet har i snart 20 år hatt en avtale med **Det norske Misjonsselskap** om å bidra økonomisk til NMS sin bibelskole i Hunan i Kina. Etter ønske fra NMS er avtalen nå endret, slik at Hvaler menighet forplikter seg til å støtte NMS sin virksomhet i Estland med kr 20.000 årlig. Det skal fra 2018 arrangeres to misjonsgudstjenester hvert år i Hvaler menighet. Du kan lese mer om dette på internett: www.nms.no/estland

Nytt orgel i Hvaler kirke: Det meldte seg 6 interessenter til å gi oss tilbud på nytt orgel. Etter vurdering av tilbyderne og deres svar på våre krav, var det tre av disse som fikk gå videre og komme med tilbud. Fristen var 16. februar 2018, og når dette leses, er orgelkomitéen i sving med å vurdere tilbudene sammen med vår innleide orgelkonsulent. Orgelet skal stå ferdig i 2020, og noe av det mest spennende blir samarbeidet med Riksantikvaren om utforming og tilpasning i et kirkerom som er fredet.

Så er det bestilt 6 nye **brudestoler til Hvaler kirke** fra et anerkjent møbelverksted i Rygge. Vi lette etter lokale håndverkere som kunne påta seg arbeidet, men uten hell. I første omgang vil to av disse stolene bli utstyrt med gyllenlær, og dette arbeidet skal utføres av Turid Alstad Hop på Gressvik.

Fra 1. februar 2018 har vi fått **ny kirkeverge og daglig leder i Hvaler menighet: Lars Tangedal**. Lars er 51 år gammel, og kommer fra stilling som

Ny kirkeverge/daglig leder i menigheten, Lars Tangedal

sogneprest i Onsøy menighet i 10 år. Vi er takknemlige og glade for at han nå ønsker å arbeide med menighet og kirke fra et annet ståsted, og at han ønsker å gjøre det her hos oss. Han ønsker å leie et bosted på Kirkøy, gjerne et lite hus eller en liten leilighet. Lars vil fortelle litt mer om seg selv i sommernummeret av menighetsbladet.

Den 25. februar var det **avskjedsgudstjeneste for tidligere kirkeverge og daglige leder, Ingrid Dean**. Hvaler menighetsråd takker henne hjertelig for de 10 årene hun har hatt sitt virke i vår menighet.

Vi har siden høsten 2016 hatt **tirsdagsmiddager** en gang i måneden på Kirkens hus. Menighetsrådet har besluttet å ikke videreføre dette tiltaket. Oppslutningen har vært varierende, og det har vært vanskelig å få nok frivillige til å ta seg av matlagingen. Vi skal i løpet av våren vurdere om vi skal starte opp igjen med tirsdagsmiddager fra høsten 2018. Finnes det kanskje noen nye frivillige som kan tenke seg å være med å lage mat? I så fall: Meld fra til noen i menighetsrådet eller til noen i staben på Kirkens hus!

Einar Morland

En tydelig biskop

En traust og grå mandag ettermiddag i januar banket vi på den ærverdige inngangsdøra til bispekontoret. En smilende og unnskyldende biskop for manglende kaffeservering geleidet oss inn på sitt kontor. Et kontor som ga et visst inntrykk av bygningens fordums glansdager, men som ellers var nøkternt, både møblert og i størrelse. Hvaler menighetsblad er 70 år i år, i den anledning er vi innvilget et intervju.

■ På vårt spørsmål om hva det mangslungne begrepet «Den norske kirke» er for biskopen, svarer han slik:

Biskopen forteller at han er vokst opp i en familie hvor kirken var en del av livet, familien gikk i kirken, dermed ble det naturlig for ham som ungdom å delta i kirkens gudstjenesteliv. Med oppvekst i Asker, var det kirken som ble stedet å utforske og utvikle kristent liv, bedehuset var fraværende i denne kulturen. Som aktiv i skolelaget var det en forventning om at man stilte i kirken søndag morgen, uansett hva lørdagsnatta hadde bydd på, noe som ikke falt vanskelig, i ungdomstiden klarer man seg med lite søvn, og

Fakta: Atle Sommerfeldt er den 7. biskopen i Borg, og han ble vigslet til embetet 29. januar 2012.

miljøet var naturlig nok uten alkohol.

På gymnaset eller videregående som det heter nå, fikk den unge Atle kall til å bli prest gjennom stedets prest, og da var løpet lagt. Studier innenfor sosiologi og norsk var ikke en omvei fordi han tvilte på sitt kall, men et bevisst valg om at kunnskaper innenfor sosiologi og litteratur ville komme godt med som prest. Disse studiene gjorde også at han fikk kjennskap til - og knyttet vennskap i miljøer hvor kristentro ikke var dominerende, noe han mener ble en styrke for ham som prest og som han nyter godt av også i sin nåværende gjerning. Senere gjennomførte han teologistudium for å kunne bli prest, og hadde stor glede av å lære de gamle språkene. Særlig var han begeistret for hebraisk, han hadde Rose- Marie Køhn som foreleser og skryter av hennes pedagogiske evner. Midt i studiene var han sivilarbeider og jobbet i mellom-kirkelig råd, noe som også har bidratt til at han hadde en bred bakgrunn med seg inn i prestegjerningen.

Fakta: Institusjonelt er Den norske kirke tydelig beskrevet, blant annet i grunnloven som evangelisk luthersk., den er til stede i alle lokalsamfunn og alle døpte er medlemmer.

■ *I ditt visitasforedrag fra 2013 på Hvaler uttaler du at en av de viktigste, oppgavene for menighetsrådet de neste årene er å konkretisere kirkens nasjonale og regionale strategier her på Hvaler, og å realisere Den norske kirkes selvforståelse og visjon her. Kan du konkretiserer dette?*

Den lokale kirken

Den norske kirken har som visjon «Mer himmel på jord», og alt kirken på Hvaler gjør skal være med på å forsterke den visjonen, slik at mennesker som er i kontakt med kirken skal få en smakebit av en annen virkelighet enn den som man lever i hver dag. Det handler om å skape en himmel over hverdagen til folk. Han fortsetter:

Når vi nå ikke lenger er en statskirke, må vi fortsette å arbeide med det å være en folkekirke, på Hvaler blir det da å arbeide for at vi er Hvalers folkekirke. På Hvaler er en stor del av befolkningen medlemmer av kirken, men det er et økende antall som ikke er det. Å være folkekirke betyr at vi skal samarbeide med andre aktører i lokalsamfunnet, og være til stede på arrangementer i lokalsamfunnet. Samtidig skal vi hele tiden opprettholde det å invitere mennesker til dåp, konfirmasjon og vigslar, og også være tilstede med mennesker i sorg gjennom begravelsene og etterpå. I alt dette fremstår den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus for mennesker på Hvaler. På Hvaler er begge kirkene en viktig del av den kulturelle arven som kirken forvalter, og som er en viktig identifikasjonsfaktor i lokalsamfunnet. Kirken må samtidig mestre det å være tydelig på hva vi representerer, og å være

åpen mot lokalsamfunnet. I en tid som gjennomgår store endringer og hvor det er mange nye mennesker som kommer til, er kirkene våre en del av røttene. I tider med store endringer er det viktig å ha noen elementer som binder folk sammen, i lokalsamfunnet er skolen og kirken slike institusjoner. Jeg tror at hovedvisjonen å oppfylle er å være synlig tilstede for menneskene. Det er krefter i dag som er opptatt av at vi ikke lenger er en statskirke, men en frikirke, altså en foreningskirke hvor de aktive som bruker kirken mest er de vi skal være mest opptatt av, og forsøke å dra flere folk inn i foreningen så å si. Det er kjempeviktig å invitere folk inn til gudstjeneste selvfølgelig, og det er god plass til alle. Samtidig må vi også være tilstede å svare på spørsmål; Hva kan den norske kirken gjøre for menneskene på Hvaler, og også være en aktør og samarbeidspartner for kommunen?

■ *Tilbake til utsagnet ditt om en tid med store endringer. Den tiden vi lever i nå kan oppleves som utrygg, med atomtrusler, vær på avveie, Trump som en løs kanon på dekk osv. Det kan være lett å kjenne på en viss utrygghet og frykt. Hva tenker du kirken kan bidra med av trøst og trygghet?*

– Det er jo flere ting, ikke minst et grunnleggende budskap fra Guds engler som møter menneskene med «Frykt ikke». Det er et grunnleggende evangelisk budskap. Bunnlinjen er at Gud har lovet å holde hele verden i sine hender. Gud har gitt oss regnbuen som et fantastisk symbol på dette, hvor han sier at verden ikke skal forgå. Regnbuen er tegnet du kan stole på. Regnbuen skapes av de to livgivende elementene

vann og luft som er tilgjengelige for alle uansett hvor du er på jorda, uansett sosial klasse, rase og hudfarge. Dette kan vi med frimodighet holde fram.

– Det andre er at kirken tilbyr et rom som har hørt og sett alt. Kirkerommet er stedet som omfatter hele menneskelivet, tragedie, glede, sorg og den alminnelige hverdagen. Kirkerommet er et sted hvor man minnes om at det har vært harde tider før også. Det er jo ikke sånn at generasjonen før oss har levd med sikkerhet, har levd med velferd, har levd uten de store truslene. Tvert om. Særlig fattige har levd i stor utrygghet med barnedødelighet, sykdommer og mangler.

– Det tredje er at kirken er et globalt felleskap som også gjør at vi er en del av den globale løsningen, i et kirkelig fellesskap som vi kan kalle nestekjærlighetens handlingsfellesskap. Når kirken engasjerer seg i klimaspørsmål, er det etter trykk fra en global, kirkelig bevegelse. Det er kirkene i Stillehavet og langs ekvator i Afrika som kommer til oss og ber oss om å være med på å gjøre noe for disse områdene som livsgrunn-

lagene er i ferd med å bli rykket bort fra. Da kan ikke Den norske kirke si at det ikke angår oss.

Da jeg jobbet i Kirkens Nødhjelp fikk jeg en utfordring fra Pasific Council of Churchs om å holde foredrag på øygruppen Kiribati om hvilket ansvar en oljeproduserende nasjon har for klimaendringene. Det var krevende. Samtidig kunne jeg ikke takke nei. Folkerettslig kan man sikkert komme unna med at ansvaret ligger hos forbruker og ikke produsent. Tingretten argumenterte slik nylig da de avviste søksmålet fra miljøorganisasjonene. Den etiske utfordringen kan vi imidlertid ikke komme unna. Vi kan ikke fornekte at inntektene som sikrer vår velferd kommer fra virksomhet som bidrar til klimaendringene.

Jorda som Guds skaperverk

■ *Dette bringer oss rett inn i et tema som var med på blokka: Hva tenker du om forvaltningsansvaret vi som tror at jorda er Guds skaperverk har for miljøet i utvidet forstand?*

– Den norske kirke har lært mye de siste 25 årene om at skaperverket har egenverdi. Det tok ganske mange millioner år før mennesket ble en del av dette skaperverket. Det er helt åpenbart at skaperverket har en egenverdi ut over å være menneskets habitat.

Kirken tar del i kampen for å bevare skaperverket på flere fronter. For meg var det spesielt gledelig at det var ICAN som fikk Nobels fredspris 2017. ICAN har kontorer i Kirkens Verdensråd i Genève, og det er Kirkens Verdensråd som har betalt store deler av infrastrukturen i ICAN. Mellomkirkelig råd er medlem-

mer av ICAN og hele dette arbeidet mot atomvåpen er tverrnasjonalt.¹

ICAN er en global kampanje som arbeider for å mobilisere folk i alle land til å inspirere, overbevise og presse sine myndigheter til å starte forhandlinger for en avtale som forbyr atomvåpen.

■ *Du har vært synlig i mange av de sakene som er vanskelige for kirken, og hvor det ligger smerte og sprengstoff; i spørsmål om miljø, vielse av likekjønnede, hvordan vi skal oppføre oss mot flykninger osv. Kan du si litt om hvorfor dette har vært viktig for deg?*

– Ja, dette er det jeg kaller for kirkens samfunnsengasjement. Dette er en måte å leve i verden på som troende. Det går ikke an å leve i verden uten å leve i et samfunn hvor vi alle har ansvar. Tro og liv kan ikke adskilles. Vi er alle gitt et ansvar for andre.

– Det er i stor grad politikk og politiske føringer som former samfunnet og dermed livene og livsfølelsen vår. I vår kirke må vi hele tiden diskutere hvordan vi skal forholde oss til dette. Det å være et døpt menneske og tilhøre en kirke utfolder seg ikke bare innenfor kirkerommet. Det utfolder seg i hverdagen. Og i det øyeblikket vi trekker troen ut av kirkerommet og inn i hverdagen må vi samtidig stille noen spørsmål: «Hva gjør egentlig kirken med mennesker med en annen seksuell legning som har høy selvmordsrate fordi de er så fortvilet og opplever seg utstøtt? Hva mener kirken om det? På samme

måte som kvinner tidligere møtte kirken med spørsmålet om ikke kvinner er likeverdige menn? Dette gjelder for så vidt samme tenking om miljøspørsmål. Hva mener kirken om at havet er fullt av plast? Skal vi lukke øynene og si at dette angår ikke oss, eller skal vi delta i det demokratiet vi lever i og være en stemme der, og bidra til gode beslutninger? Vi vet jo faktisk at handlingene våre er viktige, vi kan gjøre en forskjell. Menneskene har et mye større handlingsrom til å forme både sitt biologiske og sosiale habitat enn vi trodde tidligere da vi hadde tanker om forsyn og skjebne.

Så er vi biskoper litt ulike, slik som mennesker er ulike. Noen har mer fokus på reisen innover i menneskesinnet og andre har mer fokus på det ytre som påvirker oss, og jeg tilhører den siste gruppen. Samtidig har jeg med årene fått stor sympati og sans for stillhet og refleksjon og reisen innover i sinnet. Men jeg må innrømme at jeg får mer stimuli av ytre impulser, og her er vi heldigvis forskjellige, og det skal vi være. En del av kritikken mot oss som har dette samfunnsengasjementet og som jeg lytter mye til, er nettopp at vi ikke må undervurdere at kirken også er et sted med plass til stillhet og refleksjon. Jeg mener jo at rommet skal være så høyt og bredt som mulig, uten at vi mister vår egenart, og romme begge ytterlighetene.

■ *For dette er jo spørsmål som sprenger kirken dessverre?*

Ja. Men jeg står fast på det at det er ingen som så langt har klart å påvise for meg at

¹Resten av svaret på dette spørsmålet sammenfaller med andre svar som er gjengitt under andre overskrifter.

synet på ekteskapet er grunnlag for å bryte ut av en luthersk kirke.

Den norske kirke har som kjent utviklet en posisjon som sier at vi lever med to likeverdige syn, og at disse kan leve side om side. Likekjønnede ekteskap er ikke det eneste spørsmål kirken lever med to syn. Tidligere har vi hatt liknende dilemmaer, som synet på å være soldat. Kan man som kristen være med å ta liv? Det er faktisk slik at man kan være soldat, men man kan også være pasifist og begge synspunkter kan leve ved siden av hverandre. Det samme gjelder synet på selvbestemt abort.

Mozart

■ *Du er blant annet engasjert i Mozart-festivalen, der har vi sett at du stiller i kirkeklær med kors og det hele. Hvor kommer din musikkinteresse fra?*

– Jada, jada, med et smil og en latter. Det ene er en del av min personlige biografi. Min mor var musikk lærer og fiolinist, sånn at jeg er oppvokst med klassisk musikk, selv om min far faktisk nesten var tonedøv og ikke hadde denne interessen overhodet.

Det neste er at jeg i sin tid var med å stifte Kirkelig Kulturverksted. Vi kom fra en Tensing – tradisjon hvor vi arbeidet med de nye musikkformene i kirken. Vi oppdaget raskt at andre musikkformer også var veldig viktige for kirken. Vi lagde blant annet en serie om ny kirke-musikk som tok for seg Hovland og Baden. Også folkemusikk har spilt en stor rolle for kirken. Slik har jeg derfor en bred erfaring med musikk.

Min mor prioriterte Mozart framfor Beethoven og Bach, hvorfor vet jeg ikke,

men det kan ha noe å gjøre med at Mozart muligens har flere små, enkle stykker og etyder som barn kan lære å spille, og min mor var av den oppfatning at barn først og fremst måtte lære fiolinspill gjennom gode og kjente melodier. I parentes kan jeg nevne at til min mors sorg, ble det aldri noen stor fiolinspiller av meg, og jeg har dessverre ikke greid å vedlikeholde ferdighetene.

I en periode av livet mitt hvor jeg ikke hadde det så greit, ble Mozart sine messer viktige for meg. De inneholder både korset og oppstandelsen, både lidelsen og livet. Ikke bare i tekstene, men også i musikken. Derfor har jeg en forkjærlighet for Mozart. Det var derfor naturlig for meg å si ja til å være konferansier under avslutningskonserten til Mozartfestivalen, som foregår i en kirke, og hvor domkoret og domorganisten er aktive.

Hvis jeg skal være helt ærlig, må jeg si at ikke alt av lovsangsmusikken som blir presentert begeistrer meg og tiltrekker. Det er ofte jeg blir invitert til ungdomsgudstjenester med høy musikk, og får forventningsfulle spørsmål etterpå om hva jeg synes om musikken. Da må jeg jo svare at dette er jeg oppvokst med, jeg har vært med å slåss for trommer og gitar i kirken. Men jeg ser jo at musikk som har levd i noen generasjoner får en større bærekraft, det må nok jeg si. Du får meg ikke til å sensurere så mye, men jeg skulle ønske at vi fant en form i kirken hvor vi fikk kommunisert bærekraften i den musikalske arven vi har, jeg snakker ikke bare om Mozart. Det er en av grunnene til at vi har tatt tak i musikken til Hovland, og laget

Hovlandfestivalen. Han er jo en av de beste norske komponister etter krigen, og etter min oppfatning den største kirkemusikeren. Hans materiale spenner veldig vidt, både fra det rent instrumentale, men også det sangbare. Etter at jeg ble biskop i Borg har jeg av naturlige grunner kommet nærmere materialet til Hovland, og det slår meg med hvilken kvalitet og bærekraft det framstår.

■ Å være biskop er veldig mangfoldig. Du har mange oppgaver. Hva synes du er det viktigste som du skal bidra med som biskop?

– På den ene siden kan jeg svare nokså instrumentelt. Jeg har et ansvar for å bidra til å tolke kirkens budskap i tråd med tradisjonene, men også hele tiden i den tidsånden som lever, altså det som heter ansvar for kirkens lære.

– Det andre er å bidra til et forsonet mangfold. At kirken framstår som en, vi skal romme et stort mangfold, men dog innenfor ett hus, innenfor kirken, det er ikke en åpen plass.

– Så er det det tredje som gjenspeiler de siste 20–25 års refleksjon om bispeembetet i den lutherske kirkefamilien, at biskopen har et særlig ansvar for kirken i offentligheten og skal representere

kirken i det offentlige rom. Det viktigste instrumentet jeg har er visitasene, hvor en veldig viktig del er en interaksjon med ledelsene i lokalsamfunnene på de ulike nivåer.

– Så er det slik at kirken er et felleskap av mennesker som både deltar og er ansatt i kirken. Biskopen har tilsyn med hele kirkens virksomhet, alle råd og alle ansatte, et særlig ansvar for å stimulere mennesker til å bli vigslede medarbeidere som prest, diakon, kateket og kantor, og samtidig et særlig ansvar for å lede prestetjenesten. Prosten bistår biskopen i alt dette og er den som i det daglige styrer prestetjenesten.

■ Av biskopens svar på spørsmålet kan vi trekke **den** konklusjonen at det ikke er enkelt å plukke ut den viktigste oppgaven for en biskop, det er mange viktig oppgaver som skal fylles med engasjement, autoritet og klokskap.

Da vi var kommet så langt i vår samtale spurte vi om det kanskje var noe annet han gjerne ville si noe om? Og det var det selvfølgelig.

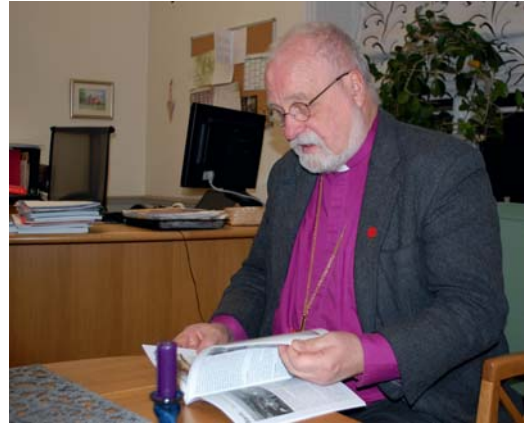
– Menighetsbladet er 70 år. Vi vet jo alle hvilken viktig rolle Hvalerøyene og folk på Hvaler spilte under krigen i flyktingetransport over grensen til Sverige. Med små midler og fiskebåter i ulike størrelser våget folk seg ut på sjøen i mørke og dårlig vær for å få unna jøder og andre som var i fare under nazistenes styre.²

Dette synes jeg har en klar parallell til dagens flyktingsituasjon. I min nyttårs-

² Denne trafikken er omtalt bredt i adventsnummeret av MB 2015

preken tok jeg opp økende rasisme. Det lå meg sterkt på hjertet, siden det er et presserende tema for det norske samfunnet. Jeg tror nok at vi egentlig er mer redd for innflyttere enn at vi er rasister, men overgangen er glidende og veien er kort fra fremmedfrykt til rasisme. Det er nå vel dokumentert at jøder, og i økende grad muslimske barn, skjuler sin identitet på grunn av økende mobbing og til og med trusler om vold i nærmiljøene. Å fortelle mennesker at det ikke er plass til dem, er noe av det styggeste man kan si til et menneske. Når det gjelder redselen for muslimer i Norge mener jeg at det er ubegrunnet. Det kan godt tenkes at det er noen terrorister som kommer til å gjøre anslag i Norge, men så langt har vi hatt mest å gjøre med høyreekstremister. Det har ingen rot i virkeligheten at vi står i fare for å islamiseres og at muslimer er i ferd med å overta Norge. Det vi vet er at muslimer som bosetter seg i Norge, i hovedsak overtar universelle verdier som står sterkt her, som likestilling, utdanning for alle, velferd ol. Noen muslimske lærde sier at det er ingen land i verden som er så nær den muslimske visjon som de nordiske landene. Det handler ikke om at man er muslim, men om velferdsstaten og fellesskapet som tar ansvar for alle.

Når vår kirke er den største religiøse aktøren i et lokalsamfunn, gir det oss et ansvar for å være inkluderende overfor de som kommer hit med en annen religion. Det gjelder både en annen kristen tilknytning som koptere fra Eritrea, men også mennesker med annen tro, muslimer og sekulære muslimer. Vi som er den største aktøren, har et særlig

Atle Sommerfeldt leser HMB

ansvar for ikke å skape religiøse fordommer. Med utgangspunkt i Sarpsborg er vi godt fornøyd med å ha etablert Dialogforum Østfold med menighetene og moskeene, hvor hensikten er å snakke sammen og gjøre ting sammen.

Jødedom, kristendom og islam betrakter seg alle som Abrahams barn. Gud har skapt et mangfold av mennesker og folk som alle bærer Skaperens bilde. Sammen er alle mennesker gitt oppdraget å leve i fred og rettferdighet med gjensidig anerkjennelse av hverandre, og forvalte hele skaperverket slik at kommende generasjoner kan nyte godt av Skaperens rause gaver. I den kristne kirke lever vi ut håpet og arbeider for at fremtiden er større enn det vi tror er mulig - og at Guds fred overskrider alle menneskelige fordommer.

Til dette gjenstår det bare å si amen, og takke for at MB på Hvaler fikk denne interessante praten med Atle Sommerfeldt, en tydelig biskop.

*Barbro Thorbjørnsen
Bjørck*

Tanker omkring et jubileum

Da Hvaler menighetsblad markerte 50 års jubileum i 1998, oppsøkte jeg Reidar Mørk som var sogneprest i Hvaler i årene 1947-1952. Mørk bodde den gang på Sørfold Alders-hjem i Sørum, men var åndsfrisk og vital. Under intervjuets gang, hentet han fram navn og personer og fortalte om oppstarten av menighetsbladet.

Det var ikke så mange menigheter som hadde eget menighetsblad på den tiden, men Mørk ivret for å få til et blad som kunne binde Hvaler og menigheten sammen. Og slik ble det. Bladet inneholdt alltid en andakt, et Gudsord og orientering om gudstjenester og ulike arrangementer.

På den tiden var det ikke så vanlig å plante blomster og stelle gravstedet jevnlig, slik det gjøres i dag. Derfor ga bladet informasjon om hvordan menighetsmedlemmene skulle stelle familiens gravsted. Informasjonen ble visualisert med fotografier om hvordan et gravsted ikke skulle se ut og et bilde av hvordan det skulle være. Altså et før og et etter!

Den gang var det frivillig kontingent, akkurat som i dag, men alle som ga en gave til bladet, fikk navnet og beløpet i bladet. Etter hvert ble det mange navn og lange lister, men hensikten var å oppmuntre folk til å støtte bladet økonomisk, noe det var avhengig av. De hadde svært få eller ingen annonsører. – Det var tider da økonomien var dårlig, fortalte Mørk, men vi kom igjennom det. Jeg tror folk satte pris på bladet. Siden oppstarten har Hvalers prester vært med i menighetsbladets redaksjon.

Da vi kom til Hvaler i oktober 1981, tok det ikke lang tid før jeg ble invitert til redaksjonsmøte. Asbjørn Rummelhoff og Aslak Jensen hadde hovedansvaret i bladkomiteen, og de nedla over tid et ansvarsfullt arbeid. En liten interessant detalj: Gavelistene i bladet hadde holdt stand! Miriam Henriksen var kasserer og Gudrun Jørgensen var bladets ekspeditør.

Gjennom mange år holdt de orden på bladets økonomi og distribusjon.

Bladet gjennomgikk en utvikling fra håndskrevne artikler til maskinskrevne ark og senere til anskaffelse av PC og annet nødvendig datautstyr. Foruten presten, ble redaksjonskomiteens medlemmer i større grad med i utforming av bladet. I tillegg knyttet komiteen til seg faste bidragsytere. Menighetens barne-, ungdoms- og voksenarbeid fikk prioritert plass. I tillegg ble det lagt vekt på artikler med lokalhistorisk tilsnitt. Den digitale utviklingen gjorde at bladet kunne trykkes i farger, og det igjen betød at fotografiet fikk større plass i utforming og dekorasjon av bladet.

Helt fra starten av, har Hvaler menighetsblad vært utdelt til alle husstander i Hvaler menighet, så sant ikke adressaten melder fra om at de ikke ønsker bladet. I tillegg abonnerer mange utflyttede hvalersøkninger på bladet. Slik er menighetsbladet kontaktleddet til hjemstedet.

Det er en stor utvikling fra bladets oppstart i 1947 og til i dag på mange plan, men gjennom alle år har bladet først og fremst formidlet budskapet om Ham som kom til jord for menneskehetens skyld, Jesus Kristus. Slik må og bør det være også i de kommende år.

Samtidig utfordrer den digitale hverdag både redaksjon, utgiver og mottager. Twitter, facebook, instagram, hjemmeside og andre sosiale medier spiller stadig større rolle. Det er en utfordring for papirutgaven av bladet. Disse nye informasjonskanalene er den oppvoksende generasjon fortrolig med, men endel av oss eldre henger nok noe etter. Men utviklingen innhenter noen og enhver. Det blir spennende å følge bladet videre.

Mvh Tore E. Thorkildsen

I 2005, mens Tore var sogneprest, fikk bladet 2. pris i en landsomfattende konkurranse! (Red.anm.)

Hvalers kvinnedrakt og mansdrakt

– feiende flotte festplagg
Og litt om Hvalerdraktstua

Ingun og Bjørg med Hvalerdrakter

Hvalerdrakta for kvinne og mann er vakre festdrakter. De er relativt tradisjonelle i selve utformingen og har en flott, særegen dekor. Draktene og tilhørende sølv, er grundig gjennomarbeidet og godt fundamentert i form, kvalitet og symbolske uttrykk. For alle som ønsker å vise sin tilknytning til Hvaler, gir draktene en felles, synlig identitet.

En kald ettermiddag i februar, tok Ingun Hovden Christensen og Bjørg Chevalier vennlig i mot meg i Hvalerdraktstua på Huser, på Asmaløy. Omgitt av vakre drakter og over en kopp kaffe, fortalte de om systua og draktene:

– For omtrent et halvt år siden overtok vi drift og eierskap av Hvalerdraktstua AS. Etter nærmere 20 år som daglig leder av systua, valgte Ragnhild Ramberg å trekke seg helt ut av bedriften for å kunne få mer tid til andre ting, nå som hun hadde nådd pensjonsalder. Rigmor Frantzen som i alle disse årene har brodert kvinnedrakter, caper og jentedrakter, og som er godt over pensjonsalder, valgte å trekke seg ut av bedriften samtidig.

– Jeg har blant annet hatt hovedansvar for design, produktutvikling og markedsføring gjennom disse årene og hadde lyst til å fortsette, forteller Ingun. Jeg var så heldig å få med meg Bjørg som ble ansatt her for et par år siden. Bjørg har overtatt som daglig leder etter Ragnhild, og er også en av dem som tar seg av målsøm av kvinnedraktene i systua. Vi eier bedriften sammen på like fot. Vi er sammen om måltaking i forbindelse med Hvalers mansdrakt som ble satt i produksjon for et par år siden. Ellers fortsetter jeg med mine tidligere arbeids-

oppgaver. Akkurat nå har jeg designet et hårbånd til kvinnedrakta og en sølvring som kan brukes til både kvinne- og mansdrakta.

– Som nevnt, har draktene en del symbolske uttrykk. De broderte blomstergroppene nederst på stakken, som består av bl.a. nyperoser, røsslyng, slåpegrener i blomstring og strandmalurt, Hvalers kommuneblomst, er plassert oppå bølger for å symbolisere blomstrende Hvalerøyer som stiger opp av havet. Innimellom bølgene er det brodert stiliserte sild, «havets sølv». Det egendesignede sølvet tar også opp i seg «havets sølv» gjennom anhenget på halsnåla, veskelåsen og ørepynnten. Båtformen til halsnåla, brystnåla og på mansjettknappene, er fra Hvalers kommunevåpen. På brystnåla er båtene

Mannsvester Hvalerdrakt

formet i en ring for å symbolisere samhold og samarbeid, slik båtene i gamle dager samlet seg rundt sildenota for i fellesskap å få opp fangsten. Den speilblanke overflate som er valgt til Hvalersølvet, kan minne om en blikkstilte havflate en deilig sommerdag.

Livet og stakken er i ull. Fargen er svart eller en pen, nøytral blå. Skjorta er i hvit 100% bomull. På halslinning og mansjetter er det brodert hvite bølgeomotiv. Senere har cape og jentedrakt kommet til.

– Vi synes det er veldig hyggelig at Hvalerdrakta har slått så godt an fra første stund! Alle som ønsker en fiks ferdig kvinnedrakt bør beregne opp til et års leveringstid, som tidligere. Ventelista er lang. Ønsker man å sy selv, så selger vi broderipakke. Da gjelder det også å bestille i tide, så broderingen blir ferdig i

god tid før den skal monteres, råder Bjørg.

– Gjennom arbeidsprosessen med kvinnedrakta begynte jeg så smått å planlegge også å utvikle og presentere en tilhørende mannsdrakt, forteller Ingun. Det begynte dessuten å strømme på med forespørsler. Man kan med stor grad av sikkerhet si at Hvaler ikke har hatt en egen folkedrakttradisjon, heller ikke når det gjelder menn. Fotografier på Kystmuseet på Hvaler, og i lokalhistoriske bøker, ble en viktig inspirasjonskilde. På bildene sees sjømenn, fiskere, stenhoggere, kjøpmenn, skipper og losjer i klesdrakter fra rundt 1900. Skipper- og losjaker ble et utgangspunkt i det videre arbeid, som en forankring til det maritime. Mannsdrakta tar opp i seg det som er typisk for mange mannlige bunader og nykomponerte festdrakter; dobbeltspente jakker med sølvknapper som ikke

Sølvring
Hvalerdrakt, begge

Sølvknapp
Hvalerdrakt mann

Hårbånd blå Hvalerdrakt

kneppes, men som er til pynt, hvit bomulls- eller linskjorte med stående halslinning, og litt vidde i skjortermene.

– Vest hører med til mansdrakta. Det var utrolig gøy å designe dette stoffet, og ekstra fint at Krivi-Vev på Nord-Møre var villig til å gå inn i dette prosjektet! De har jo bl.a. vevd til Sikkerhetsrådets store sal i FN's hovedkvarter i New York, både tekstiltapeten, gardinene og stoltrekkene (på raden inntil det runde bord). Basisfargen i renninga i alle tre vestestoffene er svart. Innslaget er spesialfarget silkegarn i grått, blått og lilla. Stoffet er vevd som damask, og er dermed like fint på begge sider. Det blir da seks fargevarianter i vesten. Selve mønsteret ble designet som bølgende sildestim for å sette fokus på kystkulturen og rikdommen i havet. Sildefisket var på sitt beste rundt 1850-1900 og ga et oppsving på Hvaler. Ytre Hvaler Nasjonalpark ble innviet i 1999, og er den første marine nasjonalpark i Norge....

Det ble naturlig til et festanttrekk for menn her ute ved havet, å velge svart, glatt ullstoff i jakke og bukse. Det fører seg godt og er ofte brukt i bunader. Det er egendesignet sølv også til mansdrakta. Mansjettknappene er f.eks. inspirert av båtnagler. Mansdrakta ble presentert 17.mai i 2016. Litt av et

høydepunkt å se mange av de godt over 30 mennene som til da hadde fått seg drakt, delta i toget. Positive kommentarer strømmet inn. Klart det var hyggelig! – Vi syr ikke mansdrakta her i Hvalerdraktstua, men samarbeider med Frislid i Nordfjordeid og bunadsavdelingen der. Måltaking gjør vi, og så overlater vi sømmen til nevnte firma. De ferdigsydd plaggene kommer tilbake etter ca. åtte uker. Da blir de kontrollert og sølvknapper sydd i, før kunden blir innkalt til prøving. Som oftest stemmer alt så bra at kunden kan få med seg drakta hjem med det samme.

– Som allerede nevnt presenteres det denne våren to nye produkter som tilbehør, hårbånd til kvinnedrakta og sølvring som passer både til kvinner og menn, avslutter Ingun og Bjørg.

Vi ønsker de to driftige eierne av Hvalerdraktstua lykke til videre med det imponerende arbeidet de viderefører. Takk for et hyggelig møte og for fin informasjon om de flotte festdraktene!

Les mer på hjemmesiden:
www.hvalerdraktstua.no

Ellen Bjørnvall Vikør

Foto: Hvalerdraktstua

Under himmelbuen

Kjekt å ha?

Uttrykket «kjeft å ha» er udødeliggjort i Øystein Sunde sin visetekst, som et symbol på alt det unyttige skrotet de fleste av oss tar vare på i kjeller og på loft, i uthus og garasje, i skuffer og skap. Kjeft å ha, hvem vet, du kan jo få bruk for det en vakker dag.

Er det sånn med kirken også? Kjeft å ha? Kjeft å ha i tilfelle du får bruk for den en vakker dag? Kjeft å ha et langt gulv å gå opp å vise fram brudekjolen i? Kjeft å ha for å få den rette julestemningen? Kjeft

Kjeft å ha noen å overlate ansvaret til når våre kjære går ut av tiden? Nei, for å være ærlig, tror jeg at kirken betyr noe langt, langt mer for mange mennesker. Mange flere enn de som vanligvis trør over terskelen en helt alminnelig søndag. Vi ser blant annet at kirken spiller en stor rolle når samfunnet er i krise, enten lokalt, eller for hele landet slik som det var i juli 2012. Kirkens dører var åpne landet rundt og folk strømmet til kirkene med lys, blomster, bønner, fortvilelse, redsel, uro i søken etter trøst, samhold og trygghet kanskje.

Kirken rommer livets store begivenheter fra vugge til grav, men hva med alle dagene, livet midt i mellom disse ytterpunktene? Livene våre som vi lever i daglig tralt med bekymringer, uro, travelhet, venner, familie, arbeid, fritid,

kulturopplevelser og gleder. Har vi bruk for kirken da?

Og hva og hvem er menigheten i bygda vår? Menighet er et ord som stammer fra middelnedertysk menheit og betyr fellesskap. Det kan både betegne et geografisk lokalt distrikt med medlemmer innen en religion, men det kan også brukes om et helt trossamfunn med alle dets medlemmer. Menigheten er altså alle medlemmene i kirken, og i Den norske kirke betyr det alle som er døpt i kirken. I vår kommune er ca. 70 % av innbyggerne døpt i den norske kirke. På Hvaler kommunes hjemmeside står det at vi er vel 4000 fastboende her ute (lest 6. februar 2018). Hvaler menighet burde dermed ha anslagsvis 2800 medlemmer. Det er jammen flott! Litt av en skokk, godt ikke alle kommer i kirken på likt.

Når sant skal sies, er det vanligvis god plass til flere på gudstjenestene i de to kirkene våre. Gudstjenester er for de fleste kanskje traurige greier. Ritualer, tekster og salmer som muligens oppleves som fremmede og lite tilgjengelige. Men som alt annet, tar det litt tid å bli kjent, både med folk og rutiner, så det kan være verdt å gi gudstjenesten en sjanse. Kom og møt hyggelige, åpne, vennlige mennesker. Kom og tenn et lys for noen du tenker på, er glad i eller bekymret for. Kom og lytt til forbønnen som presten eller klokkeren leser om å forvalte jordens ressurser riktig. Overrask deg selv over dybden i en salmetekst, eller rytmen

og roen i melodien, eller styrken i brusende orgeltoner. Lytt til solosang, flygelspill eller et vakkert dikt. Unn deg å hvile i et rom og i en kraft som er større enn deg selv. Gi litt av ditt til et godt formål. Stopp ved utgangsdøra og ta en kopp kaffe og en kjeks og slå av en prat med noen du kjenner, eller bli kjent med noen du ikke kjente fra før.

Menigheten har dessuten mer å by på. Nevner i fleng: Babysang for spedbarn med følge på Kirkens hus, formiddags-treff for eldre, en tur ut i det blå av og til, diakoniarbeid med besøk hos eldre og syke. Tårnagethelg for barn, Lys våken for litt eldre barn, barnesangkor, forsangergruppe (voksne), Hvaler tweens- kor for barn/ungdom fra 10–12 års alder og oppover, konfirmantarbeid som du kan delta i på ulikt vis, kulturutvalg som arrangerer ulike konsert i kirkene med mer.

Som overalt ellers er Hvaler menighet avhengig av medlemmer som er aktive, kreative og har lyst til å bidra. Å komme og lytte, se, være tilstede er også et bidrag i så måte. Jo flere vi er, jo mer kan vi finne på, jo artigere er det å være med. Men skal kirken være åpen for alt da? Nei, kirken skal og må være et spesielt rom. Et hellig rom. Et rom for møter mellom Gud og mennesker.

Men kirken er ikke bare et rom for de store gledene – sorgene – og nederlagene i livet. Kirken kan – og bør være en synlig, hørbar og følbar del av folks hverdag. Kirkens budskap er trygghet, glede, bestandighet. Kirken skal ikke være kjapp, kul underholdning. Kirken skal lodde dypere, gi folk trøst, håp og mot til å

leve. Kirken skal være åpen og inkluderende, varm og fylt med kjærlighet. Rett og slett gi oss en flik av himmel på jord.

Med lånte ord fra Borg bispedømme sin nettside, ønsker mormor dere en god og livgivende påske. Gud, velsign himmelen over oss, jorden under oss, ditt bilde dypt inni oss, dagen foran oss.

Jeg har en drøm.

Jeg har en drøm om kirken.

Jeg har en drøm om en kirke

en fri kirke

med åpne dører

under en åpen himmel

der fromheten ikke graderes

der ingen er redd for å bli utstøtt

en fri kirke uten diskriminering og

undertrykkelse

en fri kirke der dogmer ikke brukes til å binde

men til å frigjøre

en fri kirke

uten fremmedhat eller angst for det ukjente.

Jeg har en drøm om en kirke

som ser naturen som hellig

og verner om jorden og alt det skapte

med moderlig kjærlighet.

Jeg har en drøm om en kirke

En kjede av mennesker som hånd i hånd

binder kloden sammen fra pol til pol

som et livets og fredens symbol.

Utdrag av en tekst fra «Håpstreet» av Rosemarie Køhn.

Utgitt i 2002. Hele teksten kan leses på side 87 og 88.

Påkestien

Det er kanskje ikke alle som vet om denne Påkestien der den ligger litt tilbaketrukket langs gjerdet mot skogen øst for urnelunden på Hvaler kirkegård. Siden 2005 har denne stien invitert til en meditativ vandring i påskens dramatiske fortellinger.

Menighetsrådet ved et utvalg bestående av Tore E. Thorkildsen, Ragnhild Nordengen og Eva Johansen, vedtok den gangen å anlegge denne stien for å gjøre verdenshistoriens store drama, Jesu død og oppstandelse, lett tilgjengelig for små og store på Hvaler.

Hver dag i påskeuken har sin egen «stasjon», fra palmesøndag til påskedag.

Gjennom tekst, bilder, blomster og symboler inviterer påkestien til en meditativ vandring med formidling av påskens frigjørende budskap til alle årstider.

I år har stasjonene fått nye penselstrøk og bilder fra kjente kunstnere. Hver dag har fått egne navneskilt som Ragnar Nilsen har skåret ut i tre.

Påkestien er en vakker, liten vandring på Hvaler kirkegård full av innhold og inntrykk. Den anbefales for store og små til alle årstider i naturen og i hvert enkelt liv.

Grethe Hummel

Fra en tidligere påkestivandring

Påkestien er en meditativ vandring i verdenshistoriens største drama; Jesu død og oppstandelse. Ved hjelp av bilder, symboler og bibeltekster formidles hovedinnholdet i den kristne påske. Med nærhet til middelalderkirken og kirkegårdens

mange gravminner, tegnes det kristne håpet for vår tids pilegrimer.

Enkeltvis eller i grupper gis det rom for stillhet, undring, takk og tilbedelse for det tidløse i påskens budskap.

Palmesøndag

The Procession in the Streets of Jerusalem av James Tissot. (1836-1902)

Dagen etter fikk folkemengden som var kommet til festen, høre at Jesus var på vei inn i Jerusalem. Da tok de palmegreiner og gikk ut for å møte ham, og de ropte:

*Hosianna!
Velsignet er han som kommer
i Herrens navn,
Israels konge!*

Jesus fant et esel og satte seg opp på det, slik det står skrevet:

*Vær ikke redd, datter Sion!
Se, din konge kommer,
ridende på en eselfole.*

(Joh. 12,12-15)

Skjærtorsdag

The last supper av Carl Bloch (1834-1890)

Da det ble kveld, tok Jesus plass ved bordet sammen med de tolv. Mens de spiste, sa han: «Sannelig, jeg sier dere: En av dere skal forråde meg.» Da ble de dypt bedrøvet, og den ene etter den andre sa til ham: «Det er vel ikke meg, Herre?» Men han svarte: «Den som har dyppt hånden i fatet sammen med meg, han skal forråde meg.»

Mens de holdt måltid, tok Jesus et brød, takket og brøt det, ga disiplene og sa: «Ta imot og spis! Dette er min kropp.» Og han tok et beger, takket, ga dem og sa: «Drikk alle av det! For dette er mitt blod, paktens blod, som blir utøst for mange så syndene blir tilgitt.»

Langfredag

Kreuzweg av Gerhard Fugel (1863-1939)

Så førte de Jesus bort for å korsfeste ham. På veien ut møtte de en mann fra Kyréne ved navn Simon; ham tvang de til å bære korset hans. Da de kom til et sted som heter Golgata – det betyr Hodeskallen – ga de ham vin blandet med galle, men da han smakte på den, ville han ikke drikke. Så korsfestet de ham, og de delte klærne hans mellom seg ved å kaste lodd om dem. Siden ble de sittende der og holde vakt over ham. Over hodet hans hadde de satt opp en innskrift med anklagen mot ham: «Dette er Jesus, jødernes konge.»

Sammen med ham ble også to røvere korsfestet, en på høyre og en på venstre side.

(Matt. 27,31-38)

Påskeaften

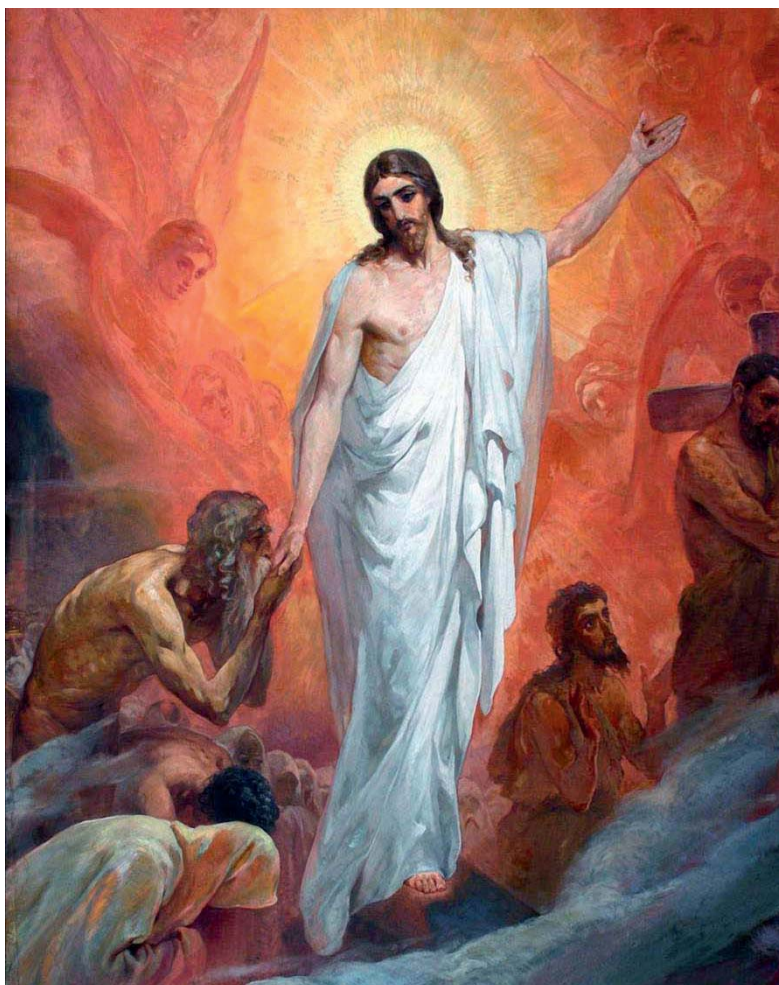

Pietà av Michelangelo

Da det ble kveld, kom en rik mann som het Josef. Han var fra Arimatea og var også blitt en disippel av Jesus. Han gikk til Pilatus og ba om å få Jesu kropp. Pilatus ga da ordre om at den skulle bli utlevert. Josef tok Jesu kropp, svøpte den i et rent linlede og la den i en ny grav, som var hugget ut til ham selv i bergveggen. Så rullet han en stor stein foran inngangen og gikk. Men Maria Magdalena og den andre Maria var der. De satt rett overfor graven.

(Matt. 27,57-61)

1. påskedag

Harroeing of Hell av Nicolay Koshelev (1840-1918)

Da sabbaten var over og det begynte å lysne den første dagen i uken, kom Maria Magdalena og den andre Maria for å se til graven. Med ett ble det et kraftig jordskjelv, for en Herrens engel steg ned fra himmelen, gikk fram og rullet steinen til side og satte seg på den. Han var som et lyn å se til, og drakten var hvit som snø. Vaktene skalv av redsel da de så ham, og de ble liggende som døde. Men engelen tok til orde og sa til kvinnene: «Frykt ikke! Jeg vet at dere leter etter Jesus, den korsfestede. Han er ikke her, han er stått opp, slik som han sa. Kom og se stedet hvor han lå! Skynd dere av sted og si til disiplene hans: 'Han er stått opp fra de døde, og han går i forveien for dere til Galilea; der skal dere få se ham.'» (Matt. 28,1-7)

Nr. 1

Januar 1948

1. Årg.

I Jesu navn

Vi har gått inn i et nytt år. Det var så godt å begynne det i Jesu navn. Det blir jo mere og mere klart at verden går sin skjeve gang. Dette verdens rike har kommet i strid med seg selv.

Det er greitt å forstå at den går sin undergang i møte. Før eller senere. Og farten er betenkelig stor — nå. Det grunnlag som verden har å gi livet å bygge på, det svikter. Og mennesket i verden blir full av utrygghet, angst, uro og spørsmål. Dessverre også av tomhet, likegyldighet og ondskap. Verden og mennesket kan ikke hjelpe seg selv. Det er på veg mot fortapelsen.

Jesu navn. Det har i seg alt det som verden ikke eier: *Frelse.* *Jesus:* «Alt det du treng for himmel og jord, er gøymt i det eine ord.» Er det så noe rart at det er godt å begynne dette nye året i Jesu navn. Vi vet ikke hva året skal bringe oss. Sikkert ikke bare godt. Vi har grunn til å frykte når vi ser inn i oss selv, omkring oss og ut i den store verden. Men når vi ser på Jesus og tror på Ham som vår Frelser og skjuler oss i denne klippe, da er vi trygg. Da er vi på

den grunn som står om jord og himmel selv forgår. Ja «vi skal mere enn seire ved Ham som elsket oss.» For Han har all makt i himmel og på jord og er i går og i dag den samme, ja til evig tid.

Måtte Jesu navn lyse i menigheten og trøste, hjelpe og frelse hver enkelt så det kunne bli: *Et riktig godt nytt år for oss alle!*

„Midt i nattens mørke blinker som et fyrlys Jesu navn. Og hver hjelp'løs seiler vinker inn til Frelsens trygge havn.“

I Jesu navn sender vi også ut første nummer av Hvaler Menighetsblad. Det som skjer i menneskets navn, teller så lite og er så betydningsløst. Ikke så med det som skjer i Jesu navn. Det har evig-

hets verdi. Derfor setter vi i gang dette blad med frimodighet og håp. Og i tro på den velsignelse og kraft det er i Jesu navn. Når dette tiltak som ser lite og uanselig ut får være under Jesu velsignede hender, vet vi at det vil bli til velsignelse.

„I Jesu navn skal all vår gjerning skje om den skal blive oss til noe gagn, endes ei med spott og ve. Ti satt i verk i det navn er den sterk, og salig fremgang får inntil den målet når: Så det Gud til ære skjer.“

Reidar Mørch.

HVALER MENIGHETSBLAD

På møte i Hvaler menighetsråd den 13. november 1947 ble det gjort vedtak om å utgi menighetsblad fra januar 1948. Menighetsrådet står som utgiver. Til redaktør ble valt sokneprest Reidar Mørch. Til å styre med bladet ble valgt denne komité: Fru Astrid Nystad-Eriksen, frk. Tordis Barth, Kristian Lilleberg og redaktøren fra Kirkøy, lærer Tollefsaug, Asmaløy og Olav Jakobsen, Vesterøy.

Det lykkedes å få frk. Tordis Barth til å tegne det vakre «hode» til menighetsbladet og Leif Eriksens trykkeri, Halden, til å trykke det en gang hver måned i 1 000 eksemplarer. Noen ekspedisjon har en enda ikke fått, men en håper at noen unge damer på Skjærholten vil ta seg av denne side av saken.

Tanken er at menighetsbladet skal komme inn i hvert eneste hjem i menigheten rundt omkring på alle øyene. Dessuten at det skal bli sendt til alle Hvalerfolk som har flyttet fra menigheten eller midlertidig bor utenfor kommunen eller seiler under det norske flagg om på alle verdenshav. Likeså til alle andre interesserte som ønsker å holde bladet vårt. Det er ikke tvil om at dette vesle bladet vil ha sin store interesse og betydning. Etter hva det er blitt meg fortalt, skal Hvaler bestå av noe slikt som 365 små og store øyer. Men at bare 20 av disse er bebodd. Vi sender menighetsbladet ut med ønske og bønn om at det må være et middel til å binde alle disse øyene riktig godt sammen. Så vi fra øy til øy kan «rekke hverandre hendene» og kjenne et godt og varmt fellesskap i menigheten. Vi tror også at vårt lille blad når det blir sendt fra hjemmet og «kirken der hjemme», vil bli en kjær hilsen når de mange sjøfolk fra Hvaler får bladet ombord eller finner det på leseværelset rundt om i verden i våre sjømannskirker. Og mange andre vil også bli glad når de får tilsendt menighetsbladet. Det vil føre for langt å nevne alt det

som menighetsbladet vil kunne komme til å bety for menigheten, det rike kristelige liv som rører seg i den, de mange foreninger og vidt forgrenete arbeid. Vi konstaterer bare at dette vesle tiltak er berettiget og tror at det blir vel mottatt. Men vi vil allerede ved starten nevne den økonomiske side av saken. Hvis ikke menigheten støtter godt opp om bladet med små og store pengebidrag, vil nok ikke bladet leve lenge. For å holde det gående må vi minst ha kr. 2,00 pr. år for hvert eksemplar som trykkes. Men da vi ikke kan gjøre regning med 1 000 abonnenter, må vi be alle som har interesse og hjertelag for dette tiltak om å gi et lite eller stort bidrag til en driftskapital. Vi ser derfor gjerne at De sender inn til Hvaler menighetsblads ekspedisjon, adr. Skjærholten, kr. 5,00, kr. 10,00, kr. 25,00, kr. 50,00 eller kr. 100,00 eller mere (!!) istedetfor kr. 2,00 når De betaler kontingenten. På den måten kan De jo også betale bladet noen år framover. Vi ville være meget takknemlig om riktig mange vil følge denne noe ubeskjedne oppfordring.

Redaktøren tar også med glede i mot hilsener til menighetsbladet og stoff som en tror kan ha interesse. Men skriv kort da dere ser at formatet er svært beskjedent. Er det noen som vil annonsere i bladet så er det høve til det. På den måten kan en få en meget god reklame for sin forretning og samtidig støtte en god sak. Man kan tegne annonser for et enkelt nr. og for hele eller halve året slik som en ønsker. Nærmere opplysning får De i telefon Kirkøy 37.

Vi vil be alle kristelige og humanitære foreninger i Hvaler menighet, og det skal være over 60, om å sende til redaktøren snarest mulig opplysning om følgende: 1) foreningens navn, 2) formannens og kassererens navn og adr., 3) foreningens møtetid (dag, kl., hvor ofte), 4) foreningens formål (hva den arbeider for), 5)

medlemstall, 6) når foreningen er stiftet, 7) andre opplysninger som kan være av interesse. — Menighetsbladet vil så etter hvert ta inn dette stoff. Vi vil også, så langt plassen tillater det, bekjentgjøre møtene for disse foreninger, (altså: hvor, når det holdes, hvem som skal tale, synge, spille m. m. på møtet, entre, bevertning etc.) Men da må redaktøren få vite det før månedens utgang. Og da bladet utkommer senest den 15. hver måned, må disse bekjentgjørelser gjelde møter i siste halvdel av måneden etter og første halvdel av andre måned etter at redaktøren har blitt underrettet.

NB! Dette gjelder ikke politiske foreninger og møter. Vi gjør oppmerksom på at menighetsbladet absolutt er upolitisk.

Med hilsen fra redaktøren.

Faste årlige offerdager

Hvaler Menighetsråd har i møte den 13. november 1947 vedtatt at det fra kirkeårets begynnelse og hvert år skal være faste offerdager i Hvaler hovedkirke og Spjørøy kapell. Det skal da opptas offer på alteret til:

1. s. i advent: Norsk Selskap til Skibbrudnes Redning, N. S. S. R.

2. s. i advent: Den Indre Sjømannsmisjon eller Santalmisjonen.

1. juledag: Det Norske Misjonsselskap.

2. juledag: Den Norske Sjømannsmisjon.

Siste søndag i januar: Norsk Misjon blant Hjemløse.

1. søndag i febr.: Norges Finnemisjons-selskap — Samemisjonen.

1. søndag i mars: 1) Hjemmet for Døve og 2) Vanførearbeidet.

2. søndag i mars: Østlandske Blindforb.

1. påskedag: Sykepleien N. K. S.

2. påskedag: Sykepleien N. K. S.

4. søndag etter påske: 1) Diakonissehuset og 2) Diakonhjemmet.

5. søndag etter påske: Menighetssøsterhjemmet.

1. pinsedag: Indremisjonsselskapet.

2. pinsedag: Norges Kristelige Ungdomsforbund.

En søndag i juni: Søndagsskolen i samband med stevne.

Siste søndag i juli: Israelmisjonen.

Konfirmasjonssøndagene: Menighetskassen. (Hjelpepreststillingen.)

Bededag: Menighetsfakultetet.

Alle Helgens søndag: Santalmisjonen eller Den Indre Sjømannsmisjon.

1) Ofringene opptas til det bestemte formål vekselvis det ene året i hovedkirken og det andre året i kapellet slik at det i alt blir 11 ofringer i hovedkirken og 8 i kapellet.

2) Til å avgjøre alle søknader om ofringer og kollekter valte menighetsrådet: For hovedkirken: Halvard Stafsen, Halvard Engedal og soknepresten. For kapellet: Thorvald Bertelsen, John Johansen og soknepresten.

Søndagsskolen

ved hovedkirken holdes kl. 13 hver søndag det er gudstjeneste i Hvaler kirke. Det er frk. Barbra Olsen, Svankil, som er leder. Presten, prestefruen og kjøpmann Hans Pettersen, Skjærholten, hjelper til. Det går mange barn på søndagsskolen og der er det så godt og hyggelig å være. Det er plass til mange flere barn i kirken. Så alle barn som bare kan: Kom på søndagsskolen. Og foreldrene ber vi om å sende dem avsted. Barna for Kristus.

På Spjørøy har fru Ragna Henriksen, Dypedal og lærerinne frk. Frøydis Bjørgan søndagsskole i skolehuset hver søndag. Presren vil av og til ha søndagsskole i kapellet etter gudstjenesten. Men se nærmere om dette i predikantlisten.

Vi vil anmode alle søndagsskoler i Hvaler å sende inn til Menighetsbladet opplysning om: 1) søndagsskolens navn, 2) hvor søndagsskolen holdes, 3) navn og adr. på søndagsskolens leder, kasserer og lærere, 4) hvor mange barn, piker og gutter som er innskrevet. Dette vil vi så gjøre kjent over hele menigheten. — Og så håper vi at de steder hvor det ikke er søndagsskole, snart må få en. Så barna, alle sammen, hver søndag kan samles om den store barnevennen Jesus Kristus og lære å kjenne ham bedre og bedre. —

Til alle som har lyst og kall til å arbeide i søndagsskolen vil vi si: Meld dere

til tjeneste straks!!! Enten til lederen på det sted hvor det er søndagsskole. Eller gå i gang selv på et sted hvor det ikke er. Vi må arbeide mens det er dag. Natten kommer da ingen kan arbeide. Lykke til. I Jesu navn.

Ungdomsmøter

holdes i prestegården annenhver søndag kl. 19.30 (7.30). Det var særlig med tanke på konfirmantene at presten tok til med disse møtene i høst. Det var gildt å se den store oppslutning av bare ganske unge. Vi hadde det også fint. Og det vil sikkert ikke bli mindre hyggelig på møtene framover. Sangboken «Ungdommen synger» er nå kommet. Den passer godt til disse ungdomsmøtene. Den koster kr. 1. Den blir også lånt ut. Ungdom! Dere er hjertelig velkommen. Det vi vil er å vinne: *Ungdommen for Kristus.*

Bibeltimene

i prestegården annenhver torsdag minner vi også om. Det har vært noen gode samvær om Guds ord og i felles bønn. Den åndelige samtale som har kommet godt i gang allerede, kjenner vi har vært berikende for vårt Guds-liv. Og vi håper og vil be om at vi må få være til oppmuntring, hjelp og oppbyggelse for hverandre. Ta med bibel og salmebok. Gjerne også notisbok og blyant. Alle er hjertelig velkommen.

Gudstjenester og møter

Søndag seksagesima, 1. februar.

Hvaler kirke kl. 10.30: Høymesse, skrifte og nattverd. Oftring til Norsk Misjon blandt hjemløse.
Kl. 13 søndagsskole.
Kl. 16: Kirkøy Østre Sjømannsmisjonsforening.
Kl. 17: Korshavnmisjonen hos *Petter Eilertsen*.
Kl. 19.30: Ungdomsmøte i Prestegården.

Onsdag 4. feb. kl. 16: Sandlandets Sanit.f.
Torsdag 5. feb. kl. 19.30: K. F. U. K-møte på Skjærhollen.
Fredag 6. feb. kl. 19.30: Kirkøy Indre-Misjons Ungdomsforening.

Fastelavnssøndag 8. februar.

Hvaler kirke kl. 10.30: Høymesse.
Kl. 13: Søndagsskole.
Kl. 17: Møte på Herføl ved soknepresten.
Kl. 16: Rom Misjonsforening.
Mandag 9. feb. kl. 16: Skjærhollens Kvinneforening.
Tirsdag 10. feb. kl. 16: Kirkøy Nordre Misjonsforening.
Torsdag 12. feb. kl. 19.30: Bibeltime i prestegården.
Lørdag 14. feb. kl. 19.30: Ungdomsmøte på Spjærøy ved soknepresten.

1. s. i faste, 15. februar.

Spjærøy kapell kl. 10.30: Høymesse, skrifte og nattverd. Oftring til Norges Finne-misjonsselskap.
Kl. 12.30: Søndagsskole.
Kl. 16: Kirkøy Østre Santalmisjonsf.
Kl. 19.30: Ungdomsmøte i prestegården.

2. søndag i faste, 22. februar.

Hvaler kirke.

3. søndag i faste, 29. februar.

Dammyr skole.
Kl. 16: Kirkøy Søndre Misjonsforening.

Litt sent

kommer dette nr. p. g. a. julestria og redaktørens sykdom. Det var så kort tid til forberedelsene også siden vedtaket om utgivelsen ble tatt.

HVALER MENIGHETSBLAD

utgitt av Hvaler menighetsråd.

Redaktør sokneprest *Reidar Mørch*.

Koster minst kr. 2,00 pr. år.

Red. og eks. adr.: *Skjærhollen*. Tlf. Kirkøy 37.

Trykt i *Leif Eriksens trykkeri, Halden*

Ingrid Dean

Foto: Ragnar Bjørck

Ingrid Dean ble pensjonist 1. mars 2018, etter mer enn 10 år som daglig leder og kirkeverge i Hvaler menighet. Hun var den man oftest traff på når man ringte eller stakk innom Kirkens Hus på Skjærhalden. Hun var den som svarte på spørsmål om dåp og vielser og bisettelser og leie av lokaler og høyt gress og veltede gravstøtter og urner som måtte graves opp og sendes utenlands – og svært mange andre spørsmål! I disse 10 årene har hun, sammen med sogneprest og frivillige, stått i spissen for mange store og små prosjekter i menigheten:

- Innvendig restaurering og ny innredning i Spjærøy kirke
- Avsoting av innvendige murvegger i Hvaler kirke
- Digitalisering av gravregistrene
- Dugnader på uteområdene ved prestegården
- Nyrestaurert Drengestue
- Nye brudestoler i Hvaler kirke (under arbeid)

Ingrid ble født i Norge i august 1954, men oppveksten sin fikk hun i Nigeria og i Skottland. Foreldrene tok med Ingrid til Afrika da hun var 10 dager gammel, og den 3 uker lange reisen skjedde med passasjerskip. I Nigeria bodde familien på en britisk gummiplantasje der far bygde sykehus og mor utdannet lokale syke-

pleiere. Da Nigeria fikk sin selvstendighet, måtte britene ut. 7 år gammel flyttet Ingrid med familien til Skottland, fars hjemland. Etter 7 år i Lundin Links nær Edinburgh, flyttet familien til Namsos. Mor var fra Norge. I Namsos ble det real-skole og gymnas for Ingrid – og snø og skiføre. Vintrene i Namsos var temmelig annerledes enn de i Afrika!

Ingrid studerte Kristendom ved Menighetsfakultetet i Oslo, men både før og etter dette hadde hun arbeidet med ungdom og drevet med korvirksomhet, flere steder som TenSing-dirigent. Etter endt utdanning har Ingrid arbeidet mange steder i landet før hun kom til Hvaler: I Kristiansund, i Sirdal, på Karmøy, i Nittedal, på Hinna ved Sandnes og på Gressvik. Hun har arbeidet for organisasjoner og menigheter som ungdomsarbeider, foreningssekretær, menighetspedagog og kirkeverge i mer enn 40 år. Vel blåst, Ingrid!

Korsangen har vært en glede for Ingrid i snart 45 år. Hun synger sopran i Kulturmix-koret i Oslo. Koret dirigeres av en av Norges mest kjente dirigenter, Per Oddvar Hildre (Prots), og koret synger ofte og mye både i inn- og utland. Ingrid har vært med på korturer til Bhutan og Indonesia, og som nyslått pensjonist skal hun synge på Nordvestlandet i pinsen i år. Neste år blir hun kanskje med koret på tur til Georgia?

For 5 år siden flyttet Ingrid til Ekevika på Asmaløy, og der trives hun med egen hund og naboens høner og andre dyr. Ingrid har forresten hatt hund helt siden hun flyttet hjemmefra, både store hunder (som Labradorer) og små hunder (som den Manchester-terrieren hun har nå). Kjærligheten til dyr kom også til uttrykk da Ingrid for noen år siden la høstferien sin til Afrika, der hun arbeidet som frivillig med skadde villdyr. Dyrene fikk behandling og pleie for igjen å kunne klare seg selv i det fri. Vi her hjemme tenkte mye på hvordan det gikk med Ingrid og løvene den tiden hun var ute i bushen uten mobildekning!

Ingrid har de senere årene brukt store deler av sin fritid til frivillig arbeid med båtflyktninger i Middelhavet. Gjennom organisasjonen «Dråpen i havet» har hun de siste årene vært 3 ganger på de greske øyene Lesvos og Chios, og Ingrid har formidlet sterke inntrykk derfra i sine foredrag for menighet, lag og foreninger her hjemme.

Ingrid ser for seg en pensjonisttilværelse med mye svømming, turer med hund og med geocaching, korsang og korturer og enda flere hjelpeturer til greske øyer. Og vi kommer fortsatt til å ha henne som ressurs i menigheten vår. Hurra for Ingrid! Hvaler menighet sier hjertelig takk for den tiden Ingrid har vært sjefen!

Einar Morland

Sted å bo

Vår nye kirkeverge, Lars Tangedal, vil gjerne bo på Hvaler. I dag bor han på Gressvik, men han er på utkikk etter et lite hus eller en liten leilighet å leie, helst på Kirkøy. Ta kontakt med Lars dersom du har noe å tilby, på tlf. 474 79 730.

Glimt fra floraen på Hvaler

Tusengylden (*Centaureum littorale*)

Tekst: Einar Morland. Bilde: Egil Michaelsen (www.markblomster.com)

Tusengylden er da et merkelig navn på en plante! Knut Fægri sier i sitt bokverk «Norges planter» at navnet skyldes en feiltolkning: Planten sitt latinske navn henspiller på den vise kentauren Kheiron, som oppdaget at denne planten hadde medisinske egenskaper. I ettertid ble det hevdet at navnet kom fra de latinske ordene for *hundre og gull*, *centum* og *aurum* – og dermed oppsto feiltolkningen om at det var en plante med hundre gygne egenskaper. Og i oversettelse til dansk (og senere norsk), ble de gygne egenskapene økt fra hundre til tusen – og dermed fikk vi navnet tusengylden: Tusen gygne egenskaper. Planten inneholder blant annet bitterglykosider. I norsk folkemedisin har planten hatt en viss betydning som febernedsettende middel, noe dialektnavnet *koldegras* forteller om. Artsnavnet *littorale* betyr *tidevannsbeltet*, og det forteller at dette er en plante som vokser ved kyst eller strand. I Norge finner vi den på begge sider av Oslofjorden og videre langs kysten til

Karmøy. På Hvaler finner vi kanskje de største forekomstene av Tusengylden i hele landet. Planten regnes som sårbar i Norge, og står på den såkalte rødlisten fra år 2015.

Planten blir fra 5 – 20 cm høy, og blomsten har 5 rosa kronblader som er koblet sammen i et langt, smalt rør. Planten er oftest toårig: Frø spirer enten om høsten eller om våren og danner en rosett nede på bakken den første sommeren. Rosetten overvintrer, og neste vår kommer det stengler og knopper som åpner seg i juli - august. Ofte er det mange blomster på flere stilker fra samme plante, og blomstene varer lenge. Men blomstene er bare åpne i solskinn, som så mange andre planter i søterotfamilien. På Hvaler finnes både tusengylden spredt på strender på de fleste store øyene. Tusengylden har en meget nær slektning som heter dvergylden (*Centaureum pulchellum*). Den er som en tusengylden i miniatyr, 3 – 15 cm høy, og disse to vokser ofte sammen på Hvalers strender.

Sneklukke

Allerede tidlig i januar i år kom Sneklukkene stikkende opp. De er de første av alle vårblostmene.

En legende sier at da Gud skapte sneen hadde han brukt opp alle fargene, slik at sneen ble grå og stygg. Sneen ble lei seg og gikk til alle de vakre blomstene og ba om litt farge, men ingen ville gi den det. Ingen uten sneklukkene.

Den gav fra seg litt av sitt hvite utseende så sneen ble skinnende hvit. Selv fikk den da noen grønne flekker på blomsterbladene.

Som takk lovte sneen å beskytte sneklukkene mot frost og kulde, og man kan ofte se at den står i full blomst under sneen – godt vernet.

God påske!

AME.

KULTURPRIS

Foreslå din kandidat

Kjenner du noen som gjør en innsats på Hvaler innen områdene kultur, idrett eller frivillighet, som fortjener å bli hedret?

Torsdag 31. mai kl.19 blir det en markering, med underholdning og utdeling av ulike kulturpriser.

Det skal deles ut tre priser: **Kulturpris, Idrettspris** og prisen "**Årets Hvalær**". Prisene skal være med å stimulere til lokal frivillighet, kulturelt og sportslig engasjement, og bidra til inspirasjon for økt livskvalitet og fellesskap. I tillegg er det ønskelig at idrettslag og andre kommer med innspill på enkeltprestasjoner som er ønskelig å markere (NM, cup, viktige opprykk og spesielle ferdigheter e.l.)

Foreslå din kandidat her:

<http://www.hvaler.kommune.no/Tjenester/Kultur/Hvalerprisen-/>,

fristen er torsdag 26. april.

Ved spørsmål kontakt kultursjef Thomas Holmen Olsen – othh@hvaler.kommune.no

Barnesider

Tekst og foto: Ellen Bjørnvall Vikør.

Fine fuglekasser

I julenummeret husker du kanskje at jeg skrev om hvor viktig det er å mate fuglene om vinteren? Du kan godt fortsette matingen utover våren og gjerne om sommeren også. Det er hyggelig med fugl som kommer på besøk, samtidig hjelper du fugleforeldrene på jakt etter mat til barna. Og hva er vel koseligere enn å se de små fuglenøstene som prøver å lære seg å spise og drikke selv etter hvert?

Når våren kommer får fuglene det travelt. De skal ordne seg et sted å bygge rede, finne en ektemake og legge egg. Noen fugler bygger rede på en fjellhylle, andre på bakken eller oppe i et tre, men noen vil gjerne ha en fuglekasse å bygge rede i. Fuglekassa kan du lage av noen bordbiter sammen med en voksen, men jeg har vært på besøk hos Øyvind som bor på Neset på Vesterøy. Han lager flotte fuglekasser av trestammer. Det er jo litt mer jobb å lage dem av trestammer, men de er fine og passer godt i naturen. Vi

Øyvind Olsen med to fine fuglekasser

mennesker vil gjerne ha fine hus, og det vil sikkert fuglene også.

- Jeg begynte å lage fuglekasser for fire år siden. Da ble jeg pensjonist. Jeg har alltid vært glad i å holde på med trearbeid, forteller Øyvind Olsen og fortsetter: - Bjerk og or er de tresortene jeg for det meste bruker. Jeg kutter trestammene i passende lengder. Deretter begynner jeg arbeidet med boring og uthuling. Dette må gjøres før de tørker, ellers vil emnene lett sprekke. Jeg holder på til den er slett og fin inni, og til det er god plass til fuglefamilien. Veggene er

Konfirmasjonsgudstjenester 2018

Hvaler kirke, søndag 6. mai kl 11

Anker, Magnus Pahle
Bentseng, Emma
Brøske, Viktor Bustgaard
Dulin, Gustav Bjarne
Haugen, Anne-Lill Engeli
Jørgensen, Helene Marie Aasland
Olsen, Maja Cornelia
Olsen, Michelle
Putkowski, Sigrid Louise
Reinertsen, Ole Emil
Riatti-Sterling, Eusebio
Rubach, Jostein

Schulstad, Hannah Louise
Storvik, Ulrik Udengen
Tveit-Reffsgård, Felix
Tveit-Reffsgård, Herman

Spjærøy kirke, lørdag 12. mai kl 11

Adolfson, Andrea Elisabeth
Amundsen, Synnøve Muri
Buskoven-Bengtsen, Alexander
Eriksen, Vegard Eugen
Hjørnevik, Margrethe Elisabeth
Nicolaysen, Fredrik
Olsen, Michael

Spjærøy kirke, lørdag 12. mai kl 13

Abrahamsen, Jens Georg
Aleksandersen, Madelen
Eriksen, Magnus Holt
Johansen, Tage
Pettersen, Daniel
Vesterengen, Eva Kristine

Spjærøy kirke, søndag 13. mai kl 11

Baltzersen, Carl Elias
Fredriksen, Mina Sofie
Håkonsen, Nora-Marie Frantzen
Simensen, Nicholai
Tennefoss, Kristina

Takk for meg!

I og med at jeg nå går over i pensjonistenes rekke vil jeg benytte anledningen til å takke for meg og for alle gode opplevelser dere har vært med på å gi meg på Hvaler. De siste årene har jeg hatt ansvaret som koordinerende sokneprest for samarbeidsområdet Kråkerøy/Hvaler. Det har gitt meg anledning til å få et nærmere forhold til det som skjer i Hvaler prestegjeld. Det har vært en udelte glede å ha gudstjenester både i Spjørøy og i Hvaler kirke, og det har gitt meg noen anledninger til å møte enkelte familier både i sorg og glede.

Jeg vil takke alle i staben og dere som er frivillige når dere gjør tjeneste i kirkene ved gudstjenester. Dere har tatt imot meg med smil og vennlighet. Det har vært en god støtte å oppleve forsangerne under gudstjenesten, og det har vært en stor og god opplevelse å oppleve Ken Philips i sin tjeneste som organist. Min opplevelse er at han har en unik evne til å inkludere

og motivere mennesker rundt seg til å bidra med både sang og musikk. I tillegg er han meget dyktig selv og har en varm og inkluderende måte å ta imot en prest som meg når jeg har hatt ansvaret for gudstjenester og kirkelige handlinger. Denne tiden har også gitt meg anledning til å komme nærmere noen av mine røtter fra Ekevika på Asmaløy. Min svigerfar, Andreas Aarflot, hadde med Hvaler å gjøre som biskop i Borg og hans far, Olav Aarflot, har også gjort preste-tjeneste i Hvaler. I tillegg har min ektefelle sin bror med familie boende i Vikerhavn. Derfor har livet mitt mange gode bånd til Hvaler. Etter 40 år som prest i Den Norske kirke er det nå tid for meg å gå inn for landing.

Jeg er glad for at Hvaler ble en del av sluttetappen i min preste-tjeneste!

Med vennlig hilsen
Steinar Ekvik

Ut i det blå

Onsdag 30. mai 2018. Buss kl. 09 fra Skjærhalden.

Turen går til Moss, hvor vi besøker Torderød gård på Jeløya. Dette er en gammel herregård fra 1700-tallet omgitt av en vakker park. Her blir det guiding, kaffe og vafler.

Videre går turen til Vestre Kjærnes gård i Våler. Her serveres lunsj, og det blir omvisning på stedet. Gården ligger vakkert til ved Vansjø, og er kjent fra TV-serien «Hver gang vi møtes».

Turen koster kr 500.

Påmelding til Kirkekontoret
– tlf. 69379037 innen 7. mai!

Bibelen til alle

Du så kanskje omtalen av den landsdekkende tverrkirkelige bibelaksjonen «Bibelen til alle» i menighetsbladets sommernummer 2017? Aksjonen startet i Finnmark i 2014, og her ble det et meget vellykket prosjekt. I Østfold startet man opp i 2016. Her er arbeidet på kommunenivå nå godt i gang i mange kommuner.

På Hvaler er det dannet en arbeidsgruppe som arbeider for at alle kommunens husstander kan få besøk med tilbud om en gratis bibel. For å realisere dette trengs økonomisk støtte. Fint om du vil være med å støtte dette bibelarbeidet!

Du kan gi din gave til konto 1503.73.22676, «Bibelen til alle i Østfold», eller VIPPSE til nr. 13677. Du

bestemmer selv hvor mange bibler du vil finansiere. Innkjøp og omkostninger er ca. 70 kr pr. bibel.

Du kan også støtte prosjektet ved å gi gaven via AvtaleGiro gjennom Det Norske Bibelselskap.

Arbeidsgruppen på Hvaler består av: Ragnhild Kjellsen, Kristin Seljebakken, Bjørg og Helge Johansen samt Anne og Jens Olaf Hvalgård. Har du spørsmål, ta gjerne kontakt!

Se også: <https://bibelentilalle.no/oestfold/>

Bibelen til alle

Vårdugnad på Hvaler kirkegård

Tradisjon tro blir det dugnad på Hvaler kirkegård mandag 14.mai kl.14.

Ta med raker og hansker, annet utstyr holder vi.

Det blir også sosial samling rundt kaffe og vafler.

Velkommen!

Fra fjorårets dugnad. Fra venstre: Grethe Johannessen, Lisbeth Svendsen, Grethe Hummel og Gerd Ådnem

Maten er klar – eller..?

I vel et års tid har menigheten invitert til middagstreff på Kirkens hus, og mange har satt pris på tilbudet. Det er tydelig at folk hygger seg rundt bordene - og det gjør vi jo når MATEN ER KLAR – les Grethe Prest om viktige ord i høst-utgaven av menighetsbladet. (3/17)

Tiltaket er vellykket, men det er en utfordring som med dette legges frem – vi trenger folk på kjøkkenet, om ”restauranten” skal holdes åpen! Og mens vi jobber med rekruttering til kjøkkenet, har vi måttet legge virksomheten foreløpig ned – før belastningen på betjeningen blir for stor....

Så – om du kunne tenke deg å bli med, skal du vite at mange venter på deg – og

at overskuddet ved aktiviteten går til menighetens ungdomsarbeide.

Vi kan love deg en selvstendig jobb – helt uten betaling, men hvor du treffer mye hyggelige folk!

Enda ikke overbevist –? Ring kirkekontoret på 69 37 90 37, eller Ragnhild Kjellsen på 951 24 337– så blir du! Og her er det ingen kjønnsdiskriminering!

På vegne av de matglade, og Menighetsrådet

Dag Plau

Middagsgjest som håper ”restauranten” åpner igjen!

Fra kulturutvalget:

Merete Meyer, Jazz, Klatremus, Romanser og allsang

Dette er noe av det som skjer i kirkene våre i år – og det begynner allerede i mars måned. Kulturutvalget er ikke ferdig med året enda, men så langt ser det slik ut:

28. mars er onsdagen i ”den stille uke”, og for 3. år på rad innleder Merete Meyer påsken med en konsert i Hvaler kirke. Hun har med seg Ken Phillips og Mats-André Soli på tangenter, og vi får høre sanger som hører påsken og våren til... Billettpris er kr 150. Konserten starter kl 19.

22. juni er neste fastlagte dato – Midtsommerjazz i Hvaler kirke med Magnolia Jazzband – i år uten Majken, men vi leter etter en erstatting. Magnolia Jazzband passer i kirker – som sjømannsmisjonens husband har de spilt i ”kjerka” verden rundt – og musikerne trives godt i Hvaler kirke. Vi garanterer en swingende midtsommeraften – det hele begynner kl 19:30 og billettpris er kr 250.

27. juni er Spjærøy kirke stedet for alle som er vokst opp med Torbjørn Egner – da kommer dyrene fra hakkebakkeskogen – klatremus og alle de andre! Vi får besøk av skuespiller Desirée Ulvestad-Grandahl som sammen med skuespillervenner vil fremføre Egners klassiker – virkelig en forestilling som favner alle aldre – så ta med dere barn, foreldre og besteforeldre – kanskje det hele ender opp i en 50-årsdag! Det

begynner kl. 17, og så koster det ingen ting!

11. juli er datoen for det klassiske – Hvaler kirke blir da rammen rundt to glitrende sopraner – Maria Steinsvik og Hjørdis Helena Oftestad – og deres pianist Morten Fredriksen. De inviterer oss til en sommerkonsert med romanser av Schubert, Brahms og Richard Strauss, samt kjente operaduetter... flotte sangere og vakker skjønnsang!

De er alle velutdannede – fra norske og utenlandske høyskoler – og begge sangerne har hatt Elizabeth Norberg-Schulz som lærer, blant annet.

Romansene begynner kl. 20 og det koster kr 200 pr. billett.

Omtrent en uke senere planlegger vi nok et høydepunkt – sangaften i Hvaler kirke med Tore & Bjørnar sammen med sine vanlige medspillere, – Kari Stokke og Ken Phillips, og som før blir det et program for latter og smil, ettertanke, de gode minnene, og for de som gjerne vil synge med!

I skrivende stund er datoen ikke fastlagt, men pass på – i sommerutgaven av menighetsbladet og på de nye informasjonsskjermene!

Den 15. august kan vi igjen ønske velkommen til Spjærøy kirke hvor Magne Kaspersen med sine sang-glade venner oppsummerer sommer'n. Og

som før blir det et allsidig program hvor vi både kan lytte til flinke sangere, og også selv bidra – det er jo helsebringende å synge, så vi sees vel kl. 20 – ingen billettpris, men bidrag til menighetens barne og ungdomsarbeide er velkomment!

Kulturutvalget er altså ikke helt i mål med året, men med nesten egen TV-kanal er vi ikke redd for å miste dere..! Og til dere som også finner oss på FaceBook – del oss videre!

dag@plau.no

Maria Steinsvik og Hjørdis Helena Oftestad

Ken Phillips, Merete Meyer og Mats- André Soli

Magne Kaspersen

Magnolia i kirken

Bjørnar og Tore

Hakkebakke

Påskenen i kirkene våre

Palmesøndag 25. mars kl. 11 i Hvaler kirke:

Familiegudstjeneste. Vi vandrer Påskestien utenfor kirken. På stasjonen for Skjærtorsdag deles nattverdens brød og vin. Inni kirkerommet vil det være musikk under vandringen. Kirkekaffe. Maria Schorpen orgel. Prest Grethe Hummel.

Onsdag 28. mars kl. 19 i Hvaler kirke:

Påskekoncert med Merete Løkkeberg Meyer, Ken Phillips og Mats André Solli.

Skjærtorsdag 29. mars kl. 18 i Spjærøy kirke:

Måltidsgudstjeneste. Vi feirer gudstjeneste og deler nattverd rundt et langbord formet som et kors. Etterpå spiser vi kveldsmat sammen. Maria Schorpen orgel. Prest Grethe Hummel.

Langfredag 30. mars kl. 11 i Hvaler kirke:

Pasjonsgudstjeneste. En meditativ gudstjeneste i ord og toner med ulike stemmer fra Jesu lidelseshistorie. Ole Herman Huth fiolin. Jenny Schorpen sang. Maria Schorpen orgel. Prest Grethe Hummel.

1. påskedag 1. april kl. 11 i Spjærøy kirke:

Høytidsgudstjeneste. Søndagsskole. Musikk: Kristin Nielsen og Lasse Rasmussen trompet, Eli Ann Kofoed baryton, Christoffer Kofoed trombone, Maria Schorpen orgel. Prest Grethe Hummel.

2. påskedag 2. april kl. 18 i Kråkerøy kirke:

Barnas påsegudstjeneste. Etter gudstjenesten serveres kveldsmat i Menighetshuset. Prest Ole Hauglum.

Skjærtorsdagsmåltid i kirken hvor bordet er formet som et kors.

DIN LOKALE RØRLEGGER

Om du skal reparere et **KLOSETT**, skifte **KJØKKENKRAN**, eller drømmer om **NYTT BAD**, så kan vi hjelpe deg. Kom innom vår butikk på Vesterøy på Hvaler og få tips og inspirasjon, og se et bredt utvalg av baderomprodukter. Våre rørleggere har lang erfaring, og velger du oss er du sikret at jobben utføres i henhold til gjeldende lover og forskrifter.

EGEN GRAVEAVDELING

Vår maskinpark er tilpasset de fleste typer graveoppdrag fra minigraver til sjølekter for sjøarbeider.»

Bademiljø
BEST PÅ BAD

**BADEMILJØ
HVALER RØRLEGGERBEDRIFT AS**

Fastlandsveien 16, 1684 Vesterøy 69 37 56 60
Avd. Skjærhalden Storveien 16, 95 07 51 20
post@hvaler-ror.no / www.hvaler-ror.no

HER FOR
deg

Ellen

Ulf

Cathrine

Bjørnar

Terje

David

Jarle

Borge Begravelsesbyrå

Ellen Margareth Bye

Tlf. 69 34 53 35

Biveien 21, 1658 Torp
emargarb@online.no

Fredrikstad
Begravelsesbyrå
Klemet Johansen Etabl. 1885

Telefon hele døgnet: **69 31 30 62**
Veumveien 51, 1613 Fredrikstad
www.fredrikstadbeg.no
E-post: post@fredrikstadbeg.no

LARS EGIL LANDE

MEK. & SVEIS

Lars Egil Lande

mob.: 91 88 38 97
e-post: lelande@online.no

Skjelsbu 14
1684 Vesterøy

JØLSTAD

begravelsesbyrå
Fredrikstad og omegn

Benjamin Nordling

Svein Åge Johansen

Hans K. Helgesen

Birgit Groth

Vakttelefon 69 130 130 (24 t)
Farmannsgate 10

www.jolstad.no

Lokaleid begravelsesbyrå

**SE VÅRE NYE
NETTSIDER PÅ
WWW.LIERSHUSFLID.NO**

Liers Husflid

Ivar Lier AS, Nygaardsgt. 49-51, 1607 Fredrikstad
Telefon 69 31 67 06 / 69 31 63 39
e-post: post@liershusflid.no
www.liershusflid.no / www.lokenbunaden.no

Trenger dere en faglært vaktmester/altmuligmann?

Jeg utfører følgende tjenester:

Innvendig og utvendig vasking og maling, Hus og hage, Reparasjon av hagemaskiner, Stenlegging, Graving og grøfterensing, Trefelling, Hytteservice/vintertilsyn, Transport til kildesortering.

Ring meg gjerne for en individuell prat om deres eiendom!

Florian Gøber

Tlf: 947 82 911

E-post:
vaktmestertjenester@outlook.com
Din lokale vaktmesterbedrift!

FONUS

BEGRAVELSESBYRÅ

GRAVSTENER

Fredrikstad - Moss - Råde - Rygge - Sarpsborg

Telefon 03024 - fonus.no

#SPØR OSS

Et godt hjem skaper gode minner.
Finn ditt.

Når tiden er inne for et nytt kapittel, ønsker du å finne en kjøper som verdsetter ditt hjem like høyt som du gjorde. Det er her vi kommer inn i bildet. Et flertall av boligselgere som mottar tilbud fra PrivatMegleren, velger å selge sin bolig gjennom oss.

Finn ut hvorfor. Spør oss om tilbud ved ditt boligsalg.

PRIVATMEGLEREN
FREDRIKSTAD

Wilbergjordet 2, 1605 Fredrikstad • Tlf. 97 17 86 20
www.privatmegleren.no/fredrikstad

HVALER BREDBÅND AS

Fiber til Hvalersamfunnet

Vil du ha
superraskt bredbånd
med kapasitet for
fremtiden?

Internett-TV- Strømmetjenester -
Boligalarm - etc

Meld din interesse på: www.hvalerbredband.no

Kontakt: post@hvalerbredband.no / Telefon 6937 9100

FLEXX
Frihet til å reise

NYTT KOLLEKTIVTILBUD PÅ HVALER

**REIS HVOR DU VIL
OG NÅR DU VIL TIL BUSSPRIS!***

Se våre nettsider eller ring oss for mer informasjon.

* Tilbudet er tilgjengelig i bestemte tidsrom på dagen.

TLF: **03177** | www.flexx.no

Østfold
KOLLEKTIVTRAFIKK

Mesterhjelp Skjærhalden

Monica Valen

Hytter - Hjem - Bedrifter

Alt for en enklere hverdag. Ring for et uforpliktende besøk.

www.mesterhjelp-hvaler.no

Telefon: 403 06 155

E-post : post@mesterhjelp-hvaler.no

Hvaler menighet på **lokal TV...?**

Ikke helt, men du ser oss på TV – enkelte steder...

Menigheten presenter her sin nye info-kanal. Vi har innledet et samarbeide med kommunens kulturkontor, og vi vises på informasjonsskjermene som er satt opp på KIWI, Bunnpris og Extra, Hvalerhallen og Kirkens hus. Her vil du finne opplysninger om arrangementer i kirkene våre – kanskje utdrag fra Menighetsbladet, og andre aktiviteter som menigheten inviterer til!

Vi er altså ikke kommet så langt at du kan ha oss i kabelen hjemme, men du finner oss i butikkene, Hvalerhallen, Kornmagasinet og Kirkens hus – og på nettet da!

Er det noe du synes vi bør ha med på TV-ene, må du gi oss beskjed!

dag@plau.no

Hyggetur for Hvalers pensjonister 2018

Lions på Hvaler har gleden av å kunne invitere pensjonister i Hvaler med på hyggetur lørdag 28. april med M/F «Oslofjord» Strømstad – Sandefjord – Strømstad

Dagens program:

- 08.45 – 09.45 Vi serverer en enkel frokost i Hvalerhallen kafé.
10.00 Avreise med Buss(er) fra Hvalerhallen til Strømstad.
12.00 Avgang fra Strømstad med M/F «Oslofjord» til Sandefjord.
15.20 Retur fra Sandefjord, hvor det umiddelbart etter avgang vil bli servert koldtbord/buffé med drikke i skipets restaurant.
17.50 Vi er tilbake i Strømstad, hvor bussen venter og kjører oss hjem. Det blir som vanlig lotteri på hjemveien.
Masse gevinster.

Ta med deg din ledsager eller medhjelper på turen, og vi er sikre på at du/dere vil få en hyggelig tur.

Er det noen som har behov for skyss til/fra Hvalerhallen, sier dere i fra til oss ved påmelding. **Pris pr. pers. kr 350,-**

Påmelding senest innen: søndag 22. april 2018

Husk å oppgi fødselsår ved påmelding!

Gyldig legitimasjon: Bankkort, sertifikat eller pass.

Påmelding til:

Helge Fredriksen tlf. mobil 91 31 40 26

Egil Adolfsen tlf. 69 37 92 67

eller mobil 47 87 12 95

Vel møtt til «Vårens Vakreste E.....»!

Fra foreningslivet på Hvaler

FORMIDDAGSTREFF

21.03. kl. 11 på Asmaløy bedehus.
«Hvalerdrakta» Besøk av Ingun H.
Christensen og Bjørg Chevalier fra
Hvalerdraktstua.

25.04. kl. 11 på Kirkens Hus.
Sang og musikk med Ken Phillips og
Jenny Schorpen.

30.05. kl. 09 - 17. Ut i det blå.

STRIKKEKLUBBEN

Asmaløy bedehus den første torsdagen
i måneden kl. 19.

Vær velkommen!

Kontaktperson: Anne Marit Kolbeinsen,
Mobil: 414 72 251.

ASMALØY MISJONSFORENING

Samlinger på Asmaløy bedehus den
siste mandagen i måneden kl. 19.

Velkommen!

Kontaktperson: Anne Hvalgård,
mobil: 995 83 695

SJØMANNSMISJONEN

Kirkens hus kl. 19-21.

19.03 - 16.04 - 22.05 - 18.06

Velkommen!

SØNDRE KIRKØY MISJONSFORENING

Kirkens hus kl. 17-19.

25.02 - 25.03 - 29.04 - 27.05 -
17.06.

Velkommen!

NORMISJON

Kirkens hus kl. 18-20.

01.03 - 05.04 - 03.05 - 07.06.

Velkommen!

STRIKKEKAFÈ PÅ VESTERØY BEDEHUS

21. mars kl. 19.

23. mai kl. 19.

Kontaktperson Hanne Moe

Tlf: 990 33 434

VESTERØY MISJONSFORENING

Har møter på Vesterøy bedehus
annenhver mandag kl. 18.

Kontaktperson: Bjørg Johansen

Tlf: 69376289 Mobil: 916 68 528

Velkommen!

MISJONSMESSE

Vesterøy bedehus

28. november

Hovedtrekning

ÅRSMØTE HVALER MENIGHET

Årsmøte i Hvaler menighet avholdes

torsdag 12. april på Vesterøy bedehus
kl. 18.

Det blir servering, sang og musikk.

Siste frist for å levere stoff til neste nummer av bladet er 12. mai 2018

DÅP

Spjørøy Kirke

Izak Flodin Mikkelsen
Odin Mydske Hustad-Bertrandsen
Linus Dons Jensen
Ludvig Julsen Holter
Ulrik Johan Brimsholm Nicolaisen

Hvaler kirke

Mikkel Nielsen Johansen
Johannes Hummel
Ava Louise Iversen-Sperlin
Oscar Byrding Bekkevik
Olav Strekerud Myrene

BEGRAVELSE

Hvaler kirke

Ulf Myrvang
Tor Johannessen
Helge Marinius Lund
Gudrun Mary Jørgensen
Simen Storrød Gerhardsen
Berit Arntzen
Haldis Emily Furuly

Spjørøy kirke

Else Bjørg Sandholtet
Randi Therese Kristiansen
Arne Edvinsen
Ragnar Jensen
Alfhild Konstanse Andersen
Brit Sidsel Lund
Emmy Jorun Johansen
Håkon Asbjørn Sætra

GUDSTJENESTER I HVALERKIRKENE VÅREN 2018

Alle gudstjenester begynner kl. 11, hvis ikke annet tidspunkt er oppgitt

08. april	Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Søndagsskole. Ole Hauglum.
15. april	Spjørøy	Gudstjeneste med nattverd. Søndagsskole. Vikarprest.
22. april	Hvaler	Familiegudstjeneste. «Våren våkner til liv». Mye sang og musikk. Vi sår små frø i jorda. Bønnevandring. 7-åringene får egen invitasjon. Grethe Hummel.
29. april	Spjørøy	Gudstjeneste med nattverd. Vikarprest.
06. mai	Hvaler	Konfirmasjon. Marius Sørli Eriksen og Grethe Hummel.
12. mai, kl. 11	Spjørøy	Konfirmasjon. Marius Sørli Eriksen og Grethe Hummel.
12. mai, kl. 13	Spjørøy	Konfirmasjon. Marius Sørli Eriksen og Grethe Hummel.
13. mai	Spjørøy	Konfirmasjon. Marius Sørli Eriksen og Grethe Hummel.
17. mai, kl. 10.30	Hvaler	Friluftsgudstjeneste på Tusenårsstedet. Grethe Hummel.
20. mai	Hvaler	Høytidsgudstjeneste 1. pinsedag. Grethe Hummel.
27. mai	Spjørøy	Gudstjeneste med nattverd. Vikarprest.
03. juni	Fredrikstad	Fellesgudstjeneste for Fredrikstad og Hvaler. Skaperverkets dag.
10. juni	Hvaler	Gudstjeneste med nattverd. Grethe Hummel.
17. juni	Spjørøy	Familiegudstjeneste. Kirken pyntes med blomster. Vi fletter blomsterkranser. Mye sang og musikk. Kirkekaffe. Grethe Hummel.

Dette skjer på Kystmuseet Hvaler

På tur på Hvalerøyene. Gunn Hedberg presenterer den nye turboka si «Tur på Hvalerøyene – til fots, på sykkel, i båt».

28. februar kl. 19.00 i Amfigrotta ved Brottet. Inngang kr 60,-

Kulturminneplan for Hvaler. Prosjektleder Anette Hansen presenterer den nye kulturminneplanen for Hvaler kommune.

14. mars kl. 19.00 i Amfigrotta ved Brottet. Inngang kr 60,-

Fregatten Stenbocken – Tordenskjolds prise

Etnolog Tor Ulsnæs forteller om fregatten Stenbocken som Tordenskjold erobret under slaget ved Dynekilen i 1716.

11. april kl. 19.00 i Amfigrotta ved Brottet. Inngang kr 60,-

Med skråblikk på Hvaler

Journalist Jan Ihlebæk hadde i en årrekke Hvaler som arbeidsfelt. Han deler sine opplevelser og erfaringer med oss gjennom et skråblikk på Hvaler.

25. april kl. 19.00 i Amfigrotta ved Brottet. Inngang kr 60,-

Kulturhistorisk vandring til Viken på Asmaløy

Guide er lokal kjentmann Jan Gunnarsen.

9. mai kl. 18.00. Oppmøte ved moloen i Vikerhavn. Voksne kr 60,-/barn kr 20,-

Byggedag

19. mai kl. 12-15 på Kystmuseet

Torbjørnskjær fyrstasjon

Trine M. Skjeltorp har nylig levert sin masteroppgave i arkitektur, og spør seg om det er mulig å bevare fyrstasjonen og ta den i bruk til et annet formål.

30. mai kl. 19.00 i Amfigrotta ved Brottet. Inngang kr 60,-

Kulturhistorisk vandring til Spjær på Spjærøy

Guider er lokale kjentmenn Ragnar Edvinsen og Thor Ivar Olsen.

13. juni kl. 18.00. Oppmøte på parkeringsplassen til friområdet i Spjærkilen. Voksne kr 60,-/barn kr 20,-

Utstillingsåpning og sesongåpning

Vi har revitalisert våre utstillinger og inviterer til nyåpning.

23. juni kl. 12.00 på Kystmuseet

ØSTFOLD MUSEENE

KYSTMUSEET HVALER

DEN NORSKE KIRKE

Hvaler menighet

<https://kirken.no/hvaler/>

Kirkekontoret

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Tlf: 69 37 90 37

post@hvaler.kirken.no

Hvaler Sogn

Einar Morland, leder

Gilboveien 13, 1680 Skjærhalden

Tlf: 934 07 085

emorlan@online.no

Hvaler menighetsblad

Kirkekontoret,

Storveien 12, 1680 Skjærhalden

Ansvarlig utgiver:

Hvaler menighetsråd

post@hvaler.kirken.no

Kontonummer 7050.06.20976

Redaksjonskomité:

Ragnar Bjørck, Einar Morland,

Grethe Hummel, Dag Plau og

Ellen Bjørnvall Vikør

Ansvarlig for annonsesalg:

Dag Plau. Tlf: 952 27 449

Trykk:

Møklegaards trykkeri AS

Fredrikstad

info@moklegaard.no

Ansatte:

Grethe Hummel,

sogneprest

Tlf: 474 79 731

grethe@hvaler.kirken.no

Ken Phillips,

kirkemusiker

Tlf: 414 69 147

keph@hvaler.kirken.no

Marius Sørli Eriksen,

trosopplærer

Tlf: 450 01 305

marius@hvaler.kirken.no

Terje Moen,

kirketjener

Tlf: 954 57 722

temo@hvaler.kirken.no

Marianne Haugholt,

kirketjener

(i permisjon)

Jenny Schorpen,

vikar for kirketjener

Tlf: 907 13 680

Lars Tangedal,

kirkeverge/daglig leder

Tlf: 474 79 730

lars@hvaler.kirke.no

Vår- og påskekonsert med
Merete Meyer

Foto: Ragnar Bjørck

Den stille uke i Hvaler kirke

Onsdag 28. mars kl. 19

Akkompagnement:

Mats-André Soli og Ken Phillips

Billetter kr 150 selges ved inngangen